

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษากับมุมมองในการนำเสนอข่าวการเมือง ในหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษในประเทศไทย เป็นเอกสารที่ผู้วิจัยได้นำมาประกอบงานวิจัยเพื่อสนับสนุนแนวคิดและวิธีการของการทำงานวิจัยครั้งนี้ อันประกอบด้วย

1. ทฤษฎีพื้นฐานของข่าว
2. หลักการเขียนข่าว
3. ภาษาหนังสือพิมพ์
4. ภาษาใน “พาดหัวข่าว” และ “บทนำ”
5. ลักษณะของข่าวการเมือง
6. แนวคิดเรื่องปริจเฉท (Discourse)
7. แนวคิดเรื่องวาทกรรมสื่อ หรือปริเฉทสื่อมวลชน (Media Discourse)
8. แนวคิดเรื่องการสร้างความหมาย
9. แนวคิดเรื่องภาษากับมุมมอง
10. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีพื้นฐานของข่าว

สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ (2545) กล่าวว่า การทำข่าว มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการคือ

1. ข้อเท็จจริง (Fact) หรือ เหตุการณ์ (Event) หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้น ที่ปรากฏอยู่ ที่เพิ่งได้รับการค้นพบ หรือที่มีการคาดการณ์พยากรณ์
2. ความสำคัญ (Significance) ความน่าสนใจ (Interesting) คือ ข้อเท็จจริงหรือ เหตุการณ์ ที่เป็นข่าวต้องมีความสำคัญ หรือมีความน่าสนใจ ต่อคนบางส่วนหรือคนส่วนใหญ่ใน สังคมนั้น ๆ โดยสามารถวัดระดับความสำคัญ และความน่าสนใจได้
3. ช่องทางที่เป็นทางการ (Formal Channel) หมายถึง การรายงานข้อเท็จจริง หรือ เหตุการณ์ ผ่านสื่อ (Mass Media) ซึ่งหากยังไม่มีกรรายงานหรือสื่อข่าว ก็ยังคงเป็นเพียงข้อเท็จจริง หรือหากยังไม่ผ่านช่องทางที่เป็นทางการก็อาจเป็นเพียงแค่ข่าวลือ

นอกจากปัจจัยที่กล่าวมาแล้ว นักวิชาการและนักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ยังเสนอปัจจัยที่ ผู้สื่อข่าวพึงพิจารณาเลือกในการนำเสนอข่าว คือ

1. ข่าวร้ายหรือข่าวในด้านลบ (Negative News) เป็นข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่ผู้สื่อข่าวเลือกมาทำข่าว เพราะโดยปกติวิสัยของมนุษย์มักไม่สนใจเหตุการณ์ปกติหรือปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ แต่มักสนใจเรื่องผิดปกติ หรือผิดปกติตามสภาพที่เป็นจริงของมนุษย์ในสังคม และความผิดปกติตามธรรมชาติ ดังที่ สิริชัย ศิริกายะ และกาญจนา แก้วเทพ (2531) กล่าวว่า iva ข่าวที่ผู้คนให้ความสนใจเป็นอย่างมาก คือข่าวร้าย หรือข่าวในมุมมองด้านลบ เหตุนี้ทำให้ “ข่าวดีไม่เป็นข่าว แต่ข่าวร้ายกลับเป็นข่าวได้ดี Bad News is a Good News” (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2545, หน้า 25)
2. ความแตกต่างของสังคมกับการเสนอข่าว กล่าวคือ เหตุการณ์บางเหตุการณ์อาจเป็นข่าวของสังคมหนึ่ง แต่อาจไม่เป็นข่าวในอีกสังคมหนึ่ง Itule and Douglas (1994, p. 28) กล่าวว่า “News is different things to different people”
3. อายุข่าว (Period of News) หมายถึงระยะเวลาของข่าว กล่าวคือ เหตุการณ์ที่เป็นข่าวโด่งดังในวันนี้ พรุ่งนี้อาจไม่เป็นข่าว หรืออาจเป็นข่าวติดต่อกันไปอีกหลายวัน
4. ความแตกต่างของการนำเสนอข่าว หมายถึง นโยบายการนำเสนอข่าว ประเภทของหนังสือพิมพ์ และกลุ่มผู้อ่านที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น เหตุการณ์หนึ่งอาจเป็นข่าวใหญ่ของหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง แต่อาจไม่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น
5. ส่วนประกอบของข่าว ข่าวควรประกอบด้วยความน่าสนใจ (Interesting) และความสำคัญ (Significance) ในขณะที่ความเป็นจริง ข่าวที่น่าสนใจอาจไม่มีความสำคัญเลย และข่าวที่สำคัญอาจเป็นข่าวที่ไม่น่าสนใจ หนังสือพิมพ์จึงต้องพยายามผสมผสานทั้งสองสิ่งนี้เข้าด้วยกัน ด้วยการใช้อย่างภาษาหนังสือพิมพ์
6. ช่วงเวลาการเป็นข่าว (Period of News) หมายถึง เหตุการณ์ที่ผู้สื่อข่าวนำมาเสนอเป็นข่าวนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นรายงานของเหตุการณ์ปัจจุบันเท่านั้น เหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นเมื่อนานมาแล้ว อาจเป็นข่าวได้รับการรายงานเผยแพร่ใหม่ ในขณะเดียวกันเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้นก็อาจเป็นข่าวได้จากแนวคิดพื้นฐานของข่าว เห็นได้ว่า เหตุการณ์ที่เป็นข่าวนั้นต้องเป็นเหตุการณ์ที่ผู้คนในสังคมให้ความสนใจ หรือถูกทำให้สนใจโดยสื่อมวลชนเป็นผู้สร้างกระแส ปลุกกระดมให้คนในสังคมมีความคิดเห็นร่วมไปกับการนำเสนอข่าว ดังนั้นข่าวที่ถูกนำเสนออาจจะมีการเพิ่มเติมสีสันจนทำให้เกิดประเด็นหรือมุมมองที่แตกต่างกันในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ

หลักการเขียนข่าว

การเขียนข่าว (News Writing) คือกระบวนการใช้ความคิดของผู้สื่อข่าวที่นำไปสู่การเขียนบอกเล่าข้อเท็จจริง (Fact) เพื่อบอกเล่าเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคม ด้วยการกำหนดความคิดหลัก (Theme) และเค้าโครงเนื้อหาข่าว เพื่ออธิบายแนวความคิดหลัก ธรรมชาติของข่าว

โดยทั่วไปประกอบด้วยข้อมูลต่าง ๆ มากมาย แต่จะมีการนำเสนอประเด็นหลัก (Main Idea) เพียงประเด็นเดียว (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2545)

Dary (1973) กล่าวว่า การเขียนข่าวคือการเขียนเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (News Writing is Nonfiction Writing) ซึ่งต่างจากการเขียนนวนิยาย บทความ หรือเรื่องเล่า ที่ต้องมีการลำดับเรื่องราวไปตามขั้นตอนการเล่าเรื่อง เช่นมีบทนำเรื่องเพื่อบอกที่มาของเรื่อง มีการบรรยายลักษณะตัวละครในเรื่อง และมีบทสรุปของเรื่องว่าเรื่องนั้นจบลงด้วยความสุขสมหวัง หรือผิดหวัง

นอกจากความหมายของการเขียนข่าวดังที่กล่าวมา Huckin (n.d. อ้างถึงใน McGregor, 2003) ได้ให้คำแนะนำหลักในการเขียนข่าวเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมาย (Meaning) จุดประสงค์ (Purpose) และมุมมอง (Point of View) ของผู้สื่อข่าวในการนำเสนอข่าว ดังนี้

1. ผู้เขียนควรสร้างสิ่งดึงดูดใจ และแนวความคิดให้กับผู้อ่าน ด้วยการใช้ภาพ แผนภูมิ หรือภาพวาด ประกอบการเล่าเรื่อง
2. นำจุดเด่นของเรื่องมาเขียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกอยากอ่าน
3. ใช้คำย่อ ละ หรือตัดคำที่ไม่สื่อความหมายเพื่อให้ประโยคสั้น และกระชับ
4. ใช้คำที่มีความหมายเฉพาะในการสร้างความคิดรวบยอด หรือใช้คำถามเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความคิด
5. เลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมถูกต้องตรงตามสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ เพื่อเสนอ มุมมองที่เชื่อถือได้

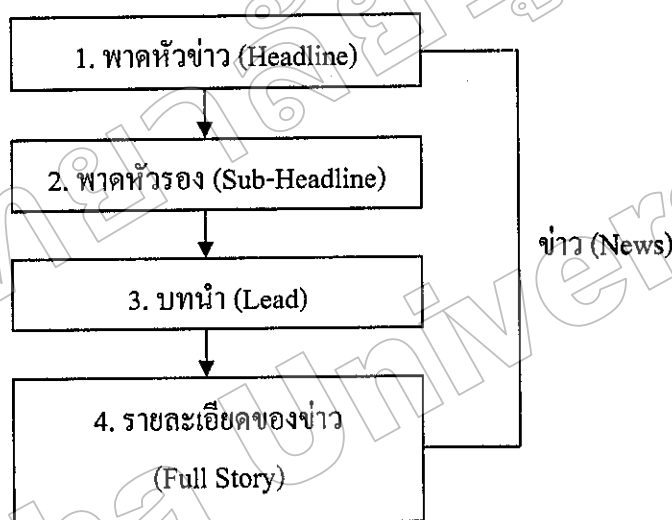
หลักการเขียนข่าวดังที่กล่าวมาเป็นเพียงแนวทางเบื้องต้นในการนำเสนอข่าว ทิศทางการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การเขียนข่าวของหนังสือพิมพ์ จึงต้องมีการปรับเนื้อหา (Content) และกลวิธีการนำเสนอ เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสมกับ ความต้องการของสังคม (Wilson, n.d. cited in Rich, 1994) ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ Donohew (1984) ที่ตั้งข้อสังเกตว่า การเขียนข่าวมีทิศทางการเขียนที่เปลี่ยนไป นั่นคือรูปแบบการนำเสนอข่าวมีความโน้มเอียงไปทางการเล่าเรื่อง ซึ่งการเขียนข่าวในลักษณะนี้มีผลในการกระตุ้นความสนใจ และเร้าใจผู้อ่านได้มากกว่าการเขียนข่าวแบบตรงไปตรงมา นอกจากนี้ Koch (1990) ได้ให้แนวคิดที่สอดคล้องว่า การเล่าเรื่องในข่าวมีความเกี่ยวพันโดยตรงกับหลักการทางด้านภาษา นั่นคือ การนำเสนอข่าวกระทำโดยการนำเอาสัญลักษณ์ “ภาษา” ในรูปแบบของคำถามเชื่อมโยงหรือ เรียงร้อยให้เป็นรูปประโยค เพื่อนำมาใช้ในการบรรยายถึงข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ตกเป็นข่าว

จากความหมายของการเขียนข่าว แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการเขียนข่าว และทิศทางการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอข่าว พบว่า นักหนังสือพิมพ์จำเป็นต้องใช้กลวิธีการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้เขียนจะต้องเลือกใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาส และจะต้องทำให้ผู้อ่านสามารถ

มองเห็นภาพของเรื่อง มองเห็นเหตุการณ์ เห็นตัวบุคคล เห็นสถานที่ได้อย่างชัดเจนในมโนภาพ นักหนังสือพิมพ์เรียกกลวิธีนี้ว่า แต่งเรื่องให้มีสีสัน หรือวาดให้เห็นภาพ (Illustration) (ประชัน วัลลิโก, 2519)

1. องค์ประกอบของข่าว

ลักษณะรูปแบบของข่าว (News Format) รูปแบบการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ ภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย พาดหัวข่าว (Headline) พาดหัวรอง (Sub-Headline) บทนำ (Lead) และรายละเอียดของข่าว (Story or Full Story) (สุทิน พูลสวัสดิ์, 2545)

News Format

ภาพที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ

1. พาดหัวข่าว (Headline) หรือ หัวข่าว หมายถึง ประโยค วลี หรือข้อความสั้น ๆ ที่เรียกความสนใจให้กับข่าวแต่ละข่าว ลักษณะการเขียนข่าวในส่วนนี้ เป็นการเขียนแบบสรุปเนื้อหาข่าวเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ด้วยการพิมพ์ตัวอักษรขนาดใหญ่และมักอยู่ด้านบนของเนื้อหาข่าว โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้อ่านประเมินความสำคัญของข่าวเพียงการอ่านแบบผ่าน ๆ (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2545)

Rich (1994) กล่าวว่า พาดหัวข่าวเป็นส่วนที่ทำให้ภาพรวมของข่าว ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดสำคัญ (Concept) หรือประเด็นหลัก (Main Point) ของข่าวนั้นได้

Bell (n.d. อ้างถึงใน วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์, 2540) กล่าวว่า พาดหัวข่าวเป็นการสรุปสาระสำคัญของข่าวจากความเข้าใจ และจากมุมมองของผู้ทำข่าว ซึ่งนอกจากจะเป็นการสรุป

สาระสำคัญของข่าวแล้วยังเป็นตัวบ่งบอกแนวความคิด และทิศทางของการนำเสนอข่าว เพื่อสร้างและดึงดูดความสนใจ

Grast and Bernstien (n.d. อ้างถึงใน สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2545) ได้ให้ความหมายพาดหัวข่าวว่า พาดหัวข่าวเป็นรูปแบบหนึ่งของการแสดงออกอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้สาระสำคัญของข่าวและเป็นประโยชน์ในการจัดหน้าหนังสือพิมพ์ ส่วน Ferguson and Patten (1988) ได้อธิบายว่า พาดหัวข่าวคือการอธิบายสั้น ๆ เกี่ยวกับเรื่องราวในเนื้อหาข่าว โดยพิมพ์ตัวอักษรให้มีขนาดใหญ่ มักอยู่ด้านบนของเนื้อหาข่าว

สมควร กวียะ (2542 อ้างถึงใน สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2545) นักวิชาการหนังสือพิมพ์ กล่าวในการอธิบายเรื่อง “พาดหัวข่าวสร้างสรรค์เพื่อผู้อ่านและสังคม” ซึ่งจัดโดย สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ว่า พาดหัวข่าวเป็นนิเทศศิลป์ เป็นสิ่งดึงดูดความสนใจ ทำให้สารหรือเนื้อหาข่าวที่ส่งไปมีความหนักแน่น นอกจากนั้น ยังมีความเป็นวิชาการวารสารศาสตร์ที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ทุกวัน

มาติ บุญศิริพันธ์ (2537, หน้า 94) ซึ่งเป็นนักวิชาการหนังสือพิมพ์ ให้ความหมาย พาดหัวข่าวว่า คือ ส่วนบนสุดของข่าว เป็นส่วนที่อยู่เหนือจากเนื้อหาข่าว ทำหน้าที่บอกให้ผู้อ่านทราบสาระสำคัญของข่าว และเป็นส่วนสำคัญในการจัดหน้าหนังสือพิมพ์ หัวข่าวอาจมีขนาดแตกต่างกันตามความสำคัญของข่าวที่ได้รับการประเมินค่าจากบรรณาธิการ แต่สาระในข่าวจะต้องเป็นประเด็นที่สำคัญและเป็นสิ่งที่น่าสนใจมากที่สุดสำหรับผู้อ่าน

2. พาดหัวข่าวรอง (Sub-Headline) หรือหัวข่าวที่สอง คือส่วนที่สอง ของข่าวเด่นในแต่ละข่าวของหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ที่ช่วยขยายความพาดหัวข่าวให้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้ผู้อ่านได้คิดและเข้าใจรายละเอียดของข่าวล่วงหน้า (สุทิน พูลสวัสดิ์, 2545)

3. บทนำ (Lead) หมายถึง ข้อความที่เป็นส่วนสรุปสาระสำคัญของข่าวจากความเข้าใจและจากมุมมองของผู้ทำข่าว นับเป็นเนื้อหาส่วนแรกของเนื้อหาข่าว ซึ่งผู้อ่านจะพบก่อนส่วนอื่น เป็นส่วนที่มีความหมาย สามารถกระตุ้นความรู้สึกอยากรู้ อยากเห็น ดึงดูดความสนใจ และสร้างอารมณ์คล้อยตามให้กับผู้อ่านจนต้องอ่านเนื้อหาข่าวตั้งแต่ต้นจนจบ (วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์, 2540)

Bell (1991) กล่าวว่า บทนำทำหน้าที่เสมือนบทคัดย่อของข่าว เพราะนอกจากจะเป็นการสรุปสาระสำคัญของข่าวแล้วยังเป็นสิ่งที่ชี้บอกถึงแนวความคิดและทิศทางของการเสนอข่าวนั้น ๆ ด้วย

ชวรัตน์ เชิดชัย (2520) พูดถึงบทนำของข่าวว่า บทนำของข่าวเป็นส่วนที่เรียกความสนใจจากผู้อ่าน และเสนอข้อมูลที่น่าสนใจรองจากพาดหัวข่าว เป็นการสรุปย่อสาระสำคัญจากข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของข่าว ได้แก่ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where)

เมื่อไร (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) ทั้งนี้บทนำอาจจะประกอบด้วยองค์ประกอบเพียงตัวเดียวหรือหลากหลายขององค์ประกอบก็ได้

4. รายละเอียดของข่าว (Full Story) หรือเนื้อข่าว (Body) หมายถึงส่วนที่ให้รายละเอียดของเหตุการณ์หรือเรื่องราวแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเหตุการณ์ทั้งหมด โดยผู้สื่อข่าวอาจเรียบเรียงเนื้อเรื่องตามลำดับความสำคัญ (Significant Order) หรือตามลำดับเวลา (Chronological Order) และเหตุการณ์ (Event) ชวรัตน์ ชาญชัย (2520) พูดถึงเนื้อข่าวว่า ตัวข่าวหรือเนื้อข่าวเป็นส่วนที่เขียนขึ้นเพื่ออธิบายรายละเอียด และข้อเท็จจริงที่เคยปรากฏแล้วในส่วนของบทนำ ดังนั้นการเขียนเนื้อข่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับบทนำ

จากองค์ประกอบของข่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะรูปแบบของข่าวทั้งสี่ลักษณะมีความสัมพันธ์กัน แต่มีหน้าที่ต่างกัน กล่าวคือ “พาดหัวข่าว” ทำหน้าที่สร้างและดึงดูดความสนใจ และเป็นบทคัดย่อของบทนำ “พาดหัวข่าวรอง” ทำหน้าที่ขยายความพาดหัวข่าวให้ชัดเจนขึ้น “บทนำ” ทำหน้าที่สรุปย่อสาระสำคัญให้ผู้อ่านตัดสินใจว่าจะอ่านรายละเอียดในเนื้อข่าวต่อไปหรือไม่ และหน้าที่ของ “เนื้อข่าว” คือให้รายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นข่าว

ภาษาหนังสือพิมพ์

โครงสร้างพื้นฐานของการเขียนข่าวข้างต้น เป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการเขียนข่าว ส่วนเครื่องมือและวิธีการที่จะทำให้ข่าวมีสีสันและอรรถรส สามารถกระตุ้นและทำให้ผู้อ่านสนใจนั้น ขึ้นอยู่กับ รูปแบบ ลีลา และกลวิธีในการเขียนข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบและกลวิธีทางภาษา ที่เรียกว่า ภาษาหนังสือพิมพ์ บุญเลิศ ช้างใหญ่ (2545) พูดถึงภาษาหนังสือพิมพ์ว่า ภาษาหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวเกี่ยวกับนักการเมือง หรือเรื่องราวใด ๆ ก็ตามมีลักษณะอย่างหนึ่งที่เรียกว่า “คำสร้างภาพ” (Imaginary Word) ซึ่งเป็นการนำเอาจุดสำคัญของเรื่องมาเขียนเพื่อเป็นจุดเร้าความสนใจ กระตุ้น หันเหอารมณ์ให้ผู้อ่านมองเห็นภาพจากการอ่านข้อความพาดหัวข่าว

นอกจากนี้ บุญเลิศ ยังกล่าวอีกว่าการสร้างคำของหนังสือพิมพ์มีลักษณะแบบเฉพาะตัว ทั้งถ้อยคำสำนวน (Idiom) รูปแบบวิธีเขียน (Writing Style) โวหาร (Eloquence) พุทธิกรรมการใช้คำอย่างมีศิลปะ (Rhetoric) รวมทั้งระดับของภาษา (Level of Language) ที่ใช้

คำสร้างภาพ (Imaginary Word) หรือกลุ่มคำที่นักหนังสือพิมพ์ใช้ส่วนมากจะเป็น คำกริยา (Verb) ที่แสดงให้เห็นอาการ (Action) เช่น คำที่แสดงอาการเคลื่อนไหว (Action Word) คำแสดงการล้อเลียน (Ridicule) เสียดสี (Satire) คำฉายา หรือสมญานาม (Nickname)

1. คำที่แสดงอาการเคลื่อนไหว (Action Word) ได้แก่

1.1 บอกอาการพูดโอ้อวด เช่น โหม้ (To Brag) คุยโว (To Boast)

- 1.2 บอกอาการพุดซึ่แจ่ง ตีแผ่ เช่น คลี่ (To Unfold) เผย (To Unveil)
- 1.3 บอกอาการพุดให้แจ่งคิต คำแนะนำ เช่น ดิง (To Protest) ทวน (To Reiterate)
- 1.4 บอกอาการสนทนาระหว่างบุคคล เช่น โต้ (To Argue)
- 1.5 บอกอาการไม่ยินยอม ไม่ทำตาม ไม่เห็นด้วย เช่น ค้าน (To Oppose)
- 1.6 บอกอาการเร่งรัดให้ทำการแก้ไขโดยเร็ว เช่น เร่ง (To Urge)

2. คำแสดงการล้อเลียน เสียดสี เป็นคำที่นักหนังสือพิมพ์ใช้ในการล้อเลียน เสียดสีการทำงานของรัฐบาล หรือบุคคลในวงการเมือง เช่น รัฐบาลม้าไม้ (Wooden Horse Government)

3. คำฉายาหรือสมญานาม (Nickname) ได้แก่

3.1 การนำชื่อตำแหน่งมาใช้เรียกบุคคลที่เป็นข่าวในพาดหัวข่าว เช่น ขุนคลัง มท. 1

3.2 การนำลักษณะบุคลิกภาพ (Personality) ชื่อเล่น หรือฉายา มาใช้ในการนำเสนอข่าว เช่น ช่างทาสี (Painter) นายทาส (Slaver)

ในการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความหมายในหนังสือพิมพ์ สุริวงค์ พงษ์ไพฑูรย์ (2525) กล่าวว่า เป็นกลวิธีการนำเสนอข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ของหนังสือพิมพ์ โดยเลือกใช้คำให้น้อยที่สุด แต่สามารถสรุปสาระได้มากที่สุด หรือให้อรรถรสที่ลึกซึ้ง ง่ายต่อความเข้าใจ และทำให้สิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสได้ให้กลายเป็นสิ่งที่สามารถสัมผัสได้ หรือทำให้ข้อความกินใจชวนให้จดจำ ทั้งนี้การใช้ภาษาภาพพจน์ และการเลือกใช้คำ มีผลทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ (Image) หรืออารมณ์บางอย่างได้ดีกว่าการใช้ภาษาแบบตรงไปตรงมา นอกจากลักษณะในรูปแบบของภาษาจะทำหน้าที่ในการอธิบายหรือบอกเล่าเรื่องราวในข่าวแล้ว ภาษายังมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างสีสันให้กับข่าว โดยการสื่อความหมายเรื่องราวที่ผู้เล่าต้องการนำมาเสนออย่างมีอรรถรส สามารถสร้างความประทับใจและปลุกเร้าอารมณ์ของผู้อ่าน

ภาษาหนังสือพิมพ์เป็นลักษณะของภาษาเฉพาะการทำหนังสือพิมพ์ ที่มุ่งเน้นให้เกิดความรู้สึกลอยลางติดตามอ่านรายละเอียดของเหตุการณ์ที่ถูกนำมาเป็นข่าว ด้วยวิธีการใช้คำสร้างภาพ ซึ่งส่วนมากมักจะเป็นคำกริยาเช่น คำแสดงอาการเคลื่อนไหว คำล้อเลียน และคำสมญานาม และกลวิธีการใช้ภาษาในการเล่าเรื่อง คือการนำจุดสำคัญของเรื่องมาเป็นจุดเร้าความสนใจ ซึ่งเป็นวิธีการที่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ สามารถมองเห็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ในมโนภาพ เป็นการทำให้สิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสได้กลายเป็นสิ่งที่สัมผัสได้ ด้วยการใช้ภาษาหนังสือพิมพ์

ภาษาใน “พาดหัวข่าว” และ “บทนำ”

1. ภาษาในพาดหัวข่าว

ภาษาในพาดหัวข่าวเป็นภาษาที่มีลีลาแตกต่างจากภาษาทั่วไป กล่าวคือ พาดหัวข่าวไม่ใช่ภาษาที่สื่อความโดยตรงเสมอไป มีการใช้ถ้อยคำ (Words) ถิ่นนวน (Idiom) คำแสดง (Slang) ต่าง ๆ (อุทุมพร มีเจริญ และคณะ, 2541) นอกจากนี้ คำศัพท์ที่ใช้มักเป็นคำสั้น ๆ และเป็นคำที่ตัดย่อมาจากคำอื่น ยกตัวอย่างเช่น การเขียนพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษมักจะเขียนแบบไม่เต็มรูปประโยค ถือเป็นข้อยกเว้น เนื่องจากการเขียนข่าวจำเป็นต้องเขียนพาดหัวข่าวให้กระชับ สั้น แต่ได้ใจความ (กฤษทิรา กวักเพชญ์ คุโนลต์, 2545)

เศรษฐวิทย์ (2543) กล่าวว่า ภาษาที่ใช้ในพาดหัวข่าวมีลักษณะ 3 ประการคือ

1. โครงสร้างประโยค และคำศัพท์ต้องสั้น โดยการย่อ หรือละคำต่อไปนี้

- 1.1 คำนำหน้าคำนาม (Article) เช่น a, an, the
- 1.2 คำแสดงความเป็นเจ้าของ (Possessive Adjective) เช่น His, Her, My, etc.
- 1.3 คำสรรพนาม (Personal Pronoun) เช่น I, You, We, etc.
- 1.4 กริยา to be และ กริยาช่วยอื่น ๆ เช่น Will, Shall, etc.
- 1.5 เครื่องหมายจบประโยค (Period) (.)
- 1.6 คำบุพบท (Preposition) เช่น in, on, at etc.

2. ความหมายต้องกระชับ สื่อความได้ตรงตามข้อเท็จจริง และเร้าความสนใจของผู้อ่าน

3. ประเด็นหลักของข่าวต้องชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านคาดเดาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

Fredrickson and Wedel (1993 อ้างใน ญัฐชยา เกลยทรัพย์, 2546) กล่าวว่า กลวิธีการใช้ภาษาของพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษประกอบด้วย โครงสร้างภาษา ลักษณะทางไวยากรณ์ และลักษณะคำศัพท์ที่นิยมใช้ในพาดหัวข่าว โดยได้แจกแจงการใช้ภาษาของพาดหัวข่าว ดังนี้

1. ลักษณะโครงสร้างภาษาและไวยากรณ์ที่นิยมใช้ในพาดหัวข่าว

โครงสร้างที่ 1 โครงสร้างประโยคเต็มรูป

Subject + Verb + (Object) + (Modifier)

Ex: Earthquake hits California

Meaning: แผ่นดินไหวที่รัฐแคลิฟอร์เนีย

โครงสร้างที่ 2 โครงสร้างประโยคลดรูป

- การละกริยา to be ที่เป็น Main Verb โดยไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยน

Noun + [V. to be] + Adjective

Ex: **Su Kyi's speech likely to be telecast**

Complete Sentence: Ong San Su Kyi's speech is likely to be telecast.

Meaning: สุนทรพจน์ของนางออง ซาน ซูจีอาจถูกถ่ายทอด

- การละกริยา to be ในโครงสร้าง Present Participle เพื่อแสดงว่าคำนามกำลังกระทำกริยานั้นอยู่ เช่น

Noun + [V. to be] + V-ing

Ex: **Neighbors urging Baghdad to comply**

Complete sentence: The neighboring countries **are urging** Baghdad (Iraq) to comply (to the UN resolution).

Meaning: ประเทศเพื่อนบ้านกำลังรบเร้าอิรัก (ให้ปฏิบัติตามมติขององค์การสหประชาชาติ)

- การละกริยา to be ในโครงสร้าง Passive Voice เพื่อแสดงว่าคำนามเป็นผู้ถูกกระทำ เช่น

Noun + [V.to be] + V3 (Past Participle)

Ex: **British lens- man shot dead here**

Complete Sentence: British lens- man was shot dead here

Meaning: คากล้องชาวอังกฤษถูกยิงตายที่นี่

- การละกริยา to be ในประโยคที่มี Preposition เป็นส่วนขยาย เช่น

Noun + [V.to be] + preposition

Ex: **Death in Venice**

Complete Sentence: The **death** is in Venice.

Meaning: การตายในกรุงเวนิส

โครงสร้างที่ 3 การใช้ To Infinitive แทน To be oing to เพื่อให้ประโยคสั้นกระชับ และ
 ได้รับความสนใจให้ผู้อ่านติดตามรายละเอียดของข่าว เพราะโดยปกติถ้านวน to be going to ใช้เมื่อ
 เหตุการณ์จะต้องเกิดขึ้นแน่นอน เช่น

To + Verb

Ex: Suu Kyi to meet foreign diplomats

Complete Sentence: Suu Kyi is going to meet foreign diplomats.

Meaning: นางออง ซาน ซูจีกำลังจะพบกับคณะทูตต่างชาติ

โครงสร้างที่ 4 การใช้ to ตามด้วย Noun เพื่อให้ to ทำหน้าที่เหมือนคำบุพบท เช่น

To + Noun

Ex: Two people sentenced to life for Miami tourist murder

Complete Sentence: Two people are sentenced to life for Miami tourist murder.

Meaning: คนสองคนถูกตัดสินประหารชีวิตในข้อหาฆ่านักท่องเที่ยวชาวไมอามี

โครงสร้างที่ 5 การใช้ Verb Noun หรือ Adjective ตามด้วย To-Infinitive เพื่อต้องการ
 แสดงจุดมุ่งหมายของการกระทำ เช่น

Noun

Verb

Adjective

+ to-infinitive

Ex: Seri determined to pursue cases against MPs

Complete Sentence: Seri is determined to pursue cases against the members of parliament.

Meaning: เสรีแน่วแน่ในการที่จะฟ้องดำเนินคดีกับสมาชิกในสภา

โครงสร้างที่ 6 การใช้ Noun ขยาย Noun เพื่อเน้นให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกอยากติดตามข่าว

เช่น

Noun + Noun

Ex: Death Sentence

Complete Sentence: There will be a death sentence.

Meaning: การตัดสินประหารชีวิต (ใครจะถูกประหารชีวิต?)

โครงสร้างที่ 7 การใช้เครื่องหมายวรรคตอนในพาดหัวข่าว

- การใช้เครื่องหมาย Comma (,) คั่นระหว่าง Noun กับ Noun หรือ Verb กับ Verb แทนคำว่า "and" เพื่อแสดงความต่อเนื่องของความคิด เช่น

Noun, Noun

Ex: Chuchee, Vitthaya face probe

Complete Sentence: Chuchee and Vitthaya face probe.

Meaning: ชูชีพและวิทยาต้องเผชิญกับการตรวจสอบ

- การใช้เครื่องหมาย Comma (,) เพื่อทำหน้าที่แยกข้อความ เช่น

Ex: Beware, Purachai tells wardens

Meaning: "ระวังไว้" ปุระชัย กล่าวแก่ผู้คุมนักโทษ

Ex: Poll: Hostility to Asian immigrants grow

Meaning: รายงานการสำรวจ กล่าวว่า การปองร้ายต่อผู้อพยพชาวเอเชียมีเพิ่มขึ้น

- การใช้เครื่องหมาย Hyphen (-) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำนามสองคำ เช่น

Ex: VN-EU pact on the table

Meaning: สนธิสัญญาระหว่างเวียดนามและยุโรปกำลังถูกพิจารณา

- การใช้เครื่องหมาย Dash (—) แทนคำว่า Say/ Said เช่น

Ex: Muslim not safe_Mahathir

Meaning: มหาธีร์เตือนว่า ชาวมุสลิมไม่ปลอดภัย

- การใช้ Quotation Marks (“.....”) เพื่อเน้นความหมาย และคัดลอกคำพูด เช่น

Ex: US pact “hanging by thread”

Meaning: สนธิสัญญาของสหรัฐ “กำลังแขวนอยู่บนเส้นด้าย”

- การใช้เครื่องหมาย Question Mark (?) เพื่อให้ผู้อ่านคิดเดาเหตุการณ์ เช่น

Ex: Drug-related killing?

Meaning: ถูกฆ่าเพราะพัวพันยาเสพติดหรือไม่

2. ลักษณะคำศัพท์ที่นิยมใช้ในพาดหัวข่าว

2.1 การใช้คำย่อหรือตัวย่อ เพื่อให้ประโยคกระชับ และไม่เปลี่ยนความหมาย เช่น

- Pilot dies in copter crash (copter = helicopter)
- Chula ready to help revive megaproject (Chula = Chulalongkorn University)
- NHA database (NHA = The National Housing Authority)
- Asian CEOs turn gloomier (CEOs = Chief Executive Officers)

2.2 การใช้คำที่เป็นภาษาพูด คำสแลง หรือคำสั้น ๆ เช่น

- MP death probe (prob = investigation)
- Pattaya edges London to bag tourism convention in 2006 (edge = defeat, bag = take on, hold)
- Iraq mum on disarmament resolution (mum (adj.) = not saying or telling anything; silent)

2.3 การใช้คำธรรมดาแทนหน่วยงาน หรือคำทั่วไปแทนคำเฉพาะ เช่น

- Farmers' group to sell off or lease some of its unused silos (The farmers' group = The Marketing Organization for Farmers หรือ MOF) will sell off or lease some of its unused silos.
- Police to take aim at killers (The police will take aim at killer = crack down gunmen.)

2.4 การใช้ชื่อเมืองหลวงแทนชื่อประเทศหรือรัฐบาลของประเทศนั้น เช่น

- London to import frozen plasma from US (London = England)
- Rangoon releases 14 political prisoners (Rangoon = Burma)

จากลักษณะโครงสร้างทางภาษาและไวยากรณ์ รวมทั้งลักษณะคำศัพท์ที่ใช้ในพาดหัวข่าว พบว่าโครงสร้างและลักษณะไวยากรณ์ส่วนใหญ่ มักไม่ปรากฏในโครงสร้างภาษามาตรฐาน เช่น มีการละคำบางคำ การใช้คำย่อ การใช้เครื่องหมายวรรคตอนแทนคำพูด และใช้โครงสร้างภาษาในรูปของ Present Simple เสมอ เนื่องจากเป็นกลวิธีที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่าเหตุการณ์ที่เป็นข่าวนั้นเกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนั้นคำศัพท์ที่ใช้ยังเป็นคำที่ใช้ในการสร้างภาพ ซึ่งส่วนใหญ่ มักใช้คำที่ให้ความหมายรุนแรง ดังนั้นการใช้ภาษาในพาดหัวข่าว จึงมิได้เป็นเพียงการบอกหัวข้อข่าว แต่ภาษาในพาดหัวข่าวมีอิทธิพลต่อการสร้างให้ข่าวมีความน่าสนใจ มีอรรถรส และสร้างมุมมองให้ผู้อ่านได้คิดวิเคราะห์ก่อนที่จะอ่านรายละเอียดของข่าว ยกตัวอย่างการเขียนพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ The Bangkok Post ประจำวันพุธที่ 13 สิงหาคม 2546

Headline

Govt not dictatorial, says PM

ภาพที่ 3 ตัวอย่างการเขียนพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ The Bangkok Post

การเขียนพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ The Bangkok Post ข้างต้น พบว่ามีการใช้กลวิธี การเขียนที่หลากหลาย เช่น การใช้คำย่อ “Govt” ซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคย่อมาจากคำว่า “Government” คำว่า “PM” ย่อมาจากคำว่า “Prime Minister” ซึ่งเป็นลักษณะของการใช้สมนาม ด้วยการนำชื่อตำแหน่งมาใช้เรียกบุคคลในข่าว (บุญเลิศ ช้างใหญ่, 2545) นอกจากนี้ในการ พิจารณาโครงสร้างประโยคพบว่า ประโยคนี้เป็นประโยค Direct Speech ซึ่งเป็นการนำคำพูดของ แหล่งข่าวมากล่าวอ้าง โดยมีวิธีการวางรูปประโยคเพื่อเป็นการเน้นความสำคัญของคำพูดไม่ใช่ ตัวบุคคล มีการสร้างมุมมองให้กับผู้อ่านด้วยคำพูดที่บอกอาการประชดประชัน ด้วยการใช้คำที่มีความหมายรุนแรง “Dictatorial” ทั้ง ๆ ที่ในเนื้อข่าวเป็นการพูดเพื่อชี้แจง มีการละคำกริยา ซึ่งในที่นี้ก็คือ Verb to be และ Article “the” ประโยคที่เขียนโดยทั่วไปควรเป็น The Prime Minister, Dr. Thaksin Shinawatra Says “the Government is not Dictatorial”.

2. ภาษาในบทนำ

เศรษฐวิทย์ (2543) กล่าวถึงลักษณะ โครงสร้างภาษาในบทนำว่า บทนำมีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนใจความหลัก (Main Idea) ทำหน้าที่บอกความสำคัญของเหตุการณ์ในข่าว และ ส่วนใจความขยาย ทำหน้าที่ขยายรายละเอียดของเหตุการณ์ในข่าวว่า ใคร ทำอะไร เมื่อไร ที่ไหน และอย่างไร เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความชัดเจนในเหตุการณ์ โดยแบ่งโครงสร้างภาษาในส่วนขยาย ออกเป็น 12 โครงสร้าง ดังนี้

โครงสร้างที่ 1 คำนามหรือกลุ่มคำนาม ขยาย คำนามหลัก โดยคำนามหรือกลุ่มคำนาม ทำหน้าที่เสมือนคำคุณศัพท์ (Noun or Noun Phrase + Noun) เช่น

Ex: Cambodian government troops renewed attack on Khmer Rouge rebels,

ประโยคหลัก: Troops renewed attack หมายถึง กองกำลังทำการโจมตีใหม่อีกครั้ง

กลุ่มคำขยาย 1. Cambodian government ขยาย troops หมายถึง กองกำลังรัฐบาล

2. Khmer Rouge ขยาย rebels หมายถึง กบฏเขมรแดง

โครงสร้างที่ 2 คำคุณศัพท์ ขยาย คำนาม (Adjective + Noun) เช่น

Ex: CHART Thai deputy Leader Vatana Asavahame may show his “political spirit” by dropping his demand for a senior Cabinet portfolio

ประโยคหลัก: Vatana Asavahame may show his spirit หมายถึง นายวัฒนา อัสวหาเม
อาจแสดงน้ำใจ

กลุ่มคำขยาย 1. political ขยาย spirit หมายถึง น้ำใจทางการเมือง

2. senior ขยาย Cabinet portfolio หมายถึง ตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีอาวุโส

โครงสร้างที่ 3 กลุ่มคำที่อยู่ระหว่างเครื่องหมายวรรคตอนเพื่อแสดงว่าข้อความใน
เครื่องหมายวรรคตอนทำหน้าที่ขยายคำนามข้างหน้า (Noun, Noun Phrase) เช่น

Ex: SHANGHAI Industrial accidents killed 202 workers in Shanghai , China's commercial capital and largest city, in the first half of this year, the Xinmin Evening News reported.

ประโยคหลัก: Accidents killed 202 workers หมายถึง อุบัติเหตุคร่าชีวิตคนงาน 202 คน

กลุ่มคำขยาย , China's commercial capital and largest city, in the first half of this year, ขยายประโยคหลัก Industrial accidents killed 202 workers in Shanghai

โครงสร้างที่ 4 กลุ่มคำที่ตามหลังเครื่องหมายแสดงความเป็นเจ้าของ (Noun + Apostrophe ('s) + Noun or Noun Phrase) เช่น

Ex: India's commercial and financial capital,.....

โครงสร้างที่ 5 การใช้ Compound Noun แทนคำนาม (Common Noun) เพื่อแสดงว่า
คำนามนั้นกำลังทำกริยา หรือถ้าคำนามนั้นเป็นสถานที่ หรือสิ่งของ หมายถึง คำนามนั้นใช้สำหรับ
สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น

Ex: LAGOS—The government announced a curfew in a northern city yesterday after a fight over a parking space led to ethnic riots that killed at least five people.

คำขยาย: parking ขยาย space หมายถึง ที่ว่างสำหรับจอดรถ (a space for parking)

โครงสร้างที่ 6 คำบุพบท หรือวลี (Prepositional Phrase) ทำหน้าที่เช่นเดียวกับคำวิเศษณ์ (Adverb) เพื่อขยายกริยาในประโยค เช่น

Ex: A fire broke out in the air-traffic control tower at Donmaung Airport ...,

ประโยคหลัก: A fire broke out

กลุ่มคำขยาย: 1. in + the air-traffic control

2. at + Donmaung Airport

โครงสร้างที่ 7 Prepositional Phrase ทำหน้าที่เช่นเดียวกับคำคุณศัพท์ (Adjective) เพื่อขยายคำนาม เช่น

Ex: The Thai-Malaysia gas pipeline project in the South should go ahead

ประโยคหลัก: The Thai-Malaysia gas pipeline project should go ahead

กลุ่มคำขยาย: in + the South

โครงสร้างที่ 8 Participial Phrase ที่ทำหน้าที่ขยายคำนาม หรือเรียกว่า Present Participle (V-ing) กล่าวถึงคำนามที่ถูกขยายเป็นผู้กระทำ เช่น

Ex: The gunmen went on the rampage in several areas, clashing with paramilitary police rangers, targeting police station and firing on moving vehicles, residents and police said.

ประโยคหลัก: The gunmen went on the rampage หมายถึง มือปืนบุกไปอย่าง
เกรี้ยวกราด

- กลุ่มคำขยาย: 1. clashing with.....rangers, หมายถึง และปะทะกับกองกำลังตำรวจ
ลาดตระเวน
2. targeting police station หมายถึง และมุ่งเป้าไปที่สถานีตำรวจ
3. firing onvehicles หมายถึง และยิงไปที่ยานพาหนะที่วิ่งอยู่

โครงสร้างที่ 9 Participle Phrase ที่ทำหน้าที่ขยายคำนาม หรือเรียกว่า Past Participle (V-ed) กล่าวถึงคำนามที่ถูกขยายเป็นผู้ถูกกระทำ เช่น

Ex: Two unidentified men wearing the uniforms at army-trained ranger was shot and stabbed to death yesterday by a police officer.

ประโยคหลัก: A police officer was shot and stabbed

กลุ่มคำขยาย: 1. two unidentified men

2. army-trained ranger

โครงสร้างที่ 10 Adverbial Clause ได้แก่ Clause ที่ขึ้นต้นด้วย Relative Pronoun (Which, Who, Where, Whose, That) เพื่อทำหน้าที่ขยายคำนามที่อยู่ข้างหน้า เช่น

Ex: SAM Rainsy, who was ousted from his post as Cambodian finance minister last year and from the royalist Funcinpec party this month, has become a reluctant star of Khmer Rouge radio.

ประโยคหลัก: Sam Rainsy has become a star

กลุ่มคำขยาย , who was.....this month, ขยายคำนาม SAM Rainy

โครงสร้างที่ 11 Adverbial Clause ได้แก่ Clause ที่ขึ้นต้นด้วย Conjunction (When, Which, Since, Before, After, Until, Because, Although, if, etc.) เพื่อทำหน้าที่ขยายประโยคใจความหลัก เช่น

Ex: Thitiya Rangsitpol could become a dissident government MP if she is not allowed into the Democrat party, her first choice.

ประโยคหลัก: Thitiya Rangsitpol could become a dissident government MP
กลุ่มคำขยาย: if she is not allowed into the Democrat party,

โครงสร้างที่ 12 โครงสร้างที่ประกอบด้วยคำวิเศษณ์ (Adverb) ทำหน้าที่ขยายคำกริยา เพื่อบอกสถานที่ เวลา อาการ ความถี่ หรือขยายคำคุณศัพท์ (Adjective) และคำวิเศษณ์ (Adverb) ด้วยกัน เพื่อบอกระดับ (Degree) เช่น

- คำวิเศษณ์บอกเวลา: Yesterday, Last Night, etc.
- คำวิเศษณ์บอกสถานที่: Here, There, etc.
- คำวิเศษณ์บอกอาการ: Slowly, Quickly, etc.
- คำวิเศษณ์บอกความถี่: Always, Often, Never, etc.
- คำวิเศษณ์บอกระดับ: Extremely, Rather, Quite, etc.

Ex: The government has postponed indefinitely the launch of its information Management Centre.

คุณจิรา กวัคเพฑูรย์ คุโนลด์ (2545, หน้า 10) กล่าวถึงภาษาในบทนำว่ามีลักษณะ คล้ายคลึงกับภาษาพาดหัวข่าว คือยังมีการสะคำ และการตัดคำ อย่างไรก็ตาม บทนำก็ยังมีส่วนที่ ต่างจากพาดหัวข่าว เพราะบทนำเป็นการสรุปย่อของเนื้อเรื่อง ซึ่งแสดงออกในรูปของการเลือกใช้ คำในการเล่าเรื่อง เพื่อต้องการบอกว่าเนื้อหาหลักของข่าวที่ต้องการนำเสนอคืออะไร บทนำของ หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยประโยคหลัก (Main Idea) และประโยคขยายใจความหลัก ว่า “ใคร ทำอะไร เมื่อไร ที่ไหน และอย่างไร” ยกตัวอย่างการเขียนบทนำในหนังสือพิมพ์ The Nation ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 16 มกราคม 2003

Headline

**I'm the man
to take on PM**

Lead

Deputy Leader says party should pick him as the new head if
it wants to mount real fight for political power

The Nation January 16, 2003

ภาพที่ 4 ตัวอย่างการเขียนบทนำในหนังสือพิมพ์ The Nation

จากตัวอย่างการเขียนบทนำ พบว่ามีการใช้สมณานามโดยการนำชื่อตำแหน่ง “Deputy Leader” ซึ่งหมายถึง “รองหัวหน้าพรรค” มาใช้เรียกบุคคลที่เป็นข่าว คือ Mr. Abhisit Vejjajiva มีการเลือกใช้คำศัพท์เพื่อสร้างและกระตุ้นความสนใจให้กับผู้อ่าน เช่น ใช้คำว่า “Pick” ในความหมายว่าเป็นการเลือกที่ถูกต้องเหมาะสมแทนการใช้คำว่า “Elect” ซึ่งเป็นการเลือกในทางการเมือง และใช้คำว่า “Fight” เพื่อให้เห็นภาพการต่อสู้ทางการเมือง มีการใช้คำ “Pronoun- it” แทนคำว่า “Party” โดยไม่มีการกล่าวถึงชื่อพรรค เป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจและต้องการติดตามรายละเอียดของเนื้อหาว่ากล่าวถึงพรรคการเมืองใด นอกจากนี้ โครงสร้างประโยคที่ใช้ เป็นโครงสร้างประโยคเงื่อนไข (Conditional Sentence) ที่วางรูปประโยคด้วยการกลับเอาประโยค If-Clause ไปไว้หลังประโยคที่เป็น Main Clause เพื่อเป็นการเน้นความสำคัญของบุคคล แทนที่จะให้ความสำคัญกับพรรคการเมือง และเน้นให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่พรรคการเมืองจะได้รับด้วยการขึ้นต้นประโยคด้วย “If it wants.....” ทั้งนี้เพราะผู้สื่อข่าวต้องการสร้างมุมมองให้กับผู้อ่านด้วยการสร้างให้เห็นถึงอาการพูดโอ้อวดของนักการเมือง ประโยคที่สมบูรณ์ควรเป็น The Deputy Democrat Leader, Abhisit Vejjajiva Says “if the Democrat wants to mount real fight for political power, the Democrats should pick him as the new head.” ดังนั้น บทนำจึงเป็นบทสรุปที่สามารถให้รายละเอียดของข่าวได้ เช่น Who? = Deputy Leader, What? = says party should pick him as the new head, Why? = to mount real fight for political power

กล่าวโดยสรุป ภาษาใน พาดหัวข่าว และ บทนำ ในหนังสือพิมพ์มีลักษณะของการใช้คำสร้างภาพเพื่อสร้างความสนใจ สะดุดตา ทำให้เกิดภาพพจน์ใจด้วยถ้อยคำและวิธีการวางรูปประโยคเพื่อสร้างมุมมองหรือประเด็นข่าวในลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาที่นำเสนอเกี่ยวกับการเมือง มักใช้คำที่รุนแรง เพื่อแสดงภาพมุมมองในด้านลบ

ลักษณะของข่าวการเมือง

ข่าวการเมือง หมายถึง การสื่อหรือการรายงานข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น ผ่านสื่อมวลชนไปยังผู้อ่าน ผู้ฟัง หรือผู้ชม ลักษณะเนื้อหาของข่าวการเมืองมีดังนี้ (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2545)

1. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา การจัดตั้งพรรคการเมือง การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.) นโยบายของพรรคการเมือง จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละพรรคในแต่ละเขตทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและระบบบัญชีรายชื่อของพรรค (Party List) จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และรายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้ง
2. การจัดตั้งรัฐบาล ประเด็นเกี่ยวกับพรรคที่จะเข้าร่วมรัฐบาล ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเป็นนายกรัฐมนตรี ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งรัฐบาล
3. การแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา หรือนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต่อชาวกรุงเทพมหานคร
4. การแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และบทบาทของพรรคฝ่ายค้านในสภา
5. การแปรญัตติ การอภิปราย การลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป และการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือคณะ
6. การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาสำหรับพระราชบัญญัติที่สำคัญ เช่น ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติรายจ่ายเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย
7. การสิ้นสุดความเป็นสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เกิดจากการตาย ลาออก หรือขาดคุณสมบัติตามกฎหมาย หรือการถูกขับออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ซึ่งส่งผลให้มีการเลือกซ่อมภายใน 90 วัน
8. การตีความของรัฐสภา และการวินิจฉัยของตุลาการรัฐธรรมนูญต่อร่างพระราชบัญญัติที่มีปัญหา หรือต่อกรณีอื่น เช่น วินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาจะสิ้นสุดลงหรือไม่
9. การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ กรณีมีผู้เสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติม
10. การยุบสภา การลาออกของนายกรัฐมนตรี และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง
11. การบริหารงานของรัฐบาล การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บทบาทของสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

12. การฟ้องร้องของประชาชนต่อศาลปกครอง รวมทั้งการวินิจฉัยต่าง ๆ

13. การปฏิบัติงานขององค์กรอิสระต่าง ๆ ภายใต้รัฐธรรมนูญ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบแห่งชาติ (ปปช.) ศาลรัฐธรรมนูญผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา รับเรื่องราวร้องทุกข์ของราษฎร คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น

14. บทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสภา หรือเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาล

จากลักษณะข่าวการเมืองที่กล่าวมา พบว่า ข่าวการเมืองมีความสัมพันธ์โดยตรงกับสังคม ข่าวการเมืองเป็นดัชนีวัดกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมว่าเหตุการณ์ในบ้านเมืองจะเป็นปกติสุขหรือจะเกิดวิกฤตความรุนแรงในสังคม ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง นโยบายการบริหารประเทศ การเลือกตั้ง การจัดตั้งรัฐบาล การเสนอร่างพระราชบัญญัติ ฯลฯ ข่าวการเมืองจึงเป็นข่าวสารณะที่ทุกคนให้ความสนใจและจับตามอง

แนวคิดเรื่องปริจเฉท (Discourse)

Discourse เป็นแนวคิดที่ปรากฏอยู่ในสาขาวิชาต่าง ๆ มากมาย และมีผู้ให้คำนิยามไว้หลายแง่มุม ในภาษาศาสตร์ภาษาไทยเรียก “Discourse” ว่า “ปริจเฉท” หากดูความหมายที่มาจากรากศัพท์เดิมในภาษาสันสกฤต คำว่า “ปริจเฉท” หมายถึง นิทาน นิยาย คำนาน ซึ่งอาจอยู่ในรูปของภาษาพูด หรือภาษาเขียน แต่เมื่อก้าวถึงปริจเฉทในปัจจุบัน ปริจเฉทยังรวมถึงตัวบท (Text) ที่สะท้อนวิถีชีวิตของคนในสังคม (Social Practice) เช่น บทสนทนาระหว่างหมอกับคนไข้ บทสัมภาษณ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง บทโต้ตอบระหว่างทนายโจทก์กับจำเลย บทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ ป้ายโปสเตอร์เชิญชวนไปเลือกตั้ง ตัวบทเหล่านี้เป็นข้อมูลภาษาที่สำคัญสำหรับนักภาษาศาสตร์ที่สนใจปรากฏการณ์ทางภาษาในระดับที่สูงกว่าประโยค (กฤษฎาวรรณหงส์ถาวรณ, 2542) นักภาษาศาสตร์หลายท่านได้ให้คำนิยาม ปริจเฉทไว้ ดังนี้

Tannen (1990) นักภาษาศาสตร์และนักปริจเฉทวิเคราะห์ ให้นิยามว่า ปริจเฉท หมายถึง ภาษาที่เกิดขึ้นในรูปแบบ และในบริบทใด ๆ ก็ตาม ย่อมเป็นตัวแทนค่านิยมและขนบธรรมเนียมของสังคม นอกจากนี้ Tannen ยังกล่าวว่า มีผู้วิพากษ์วิจารณ์วิชาปริจเฉทวิเคราะห์ว่าไม่มีจุดเน้น และไม่มีทฤษฎีที่เฉพาะเจาะจงมากเท่าอย่าง Tannen ให้เหตุผลว่า ปริจเฉทเป็นสหวิชา และมีความหลากหลาย (Heterogeneous) จึงไม่สามารถศึกษาด้วยวิธีการทางภาษาศาสตร์โดยอ้างทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งหรือวิธีการใดวิธีการหนึ่งโดยเฉพาะ

Halliday and Hasan (1969) กล่าวว่า ประโยคเป็นหน่วยภาษาในระดับเหนือประโยคที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อกัน

Schiffirin (1987) กล่าวว่า ประโยคมีคุณสมบัติสำคัญ 3 ประการ คือ

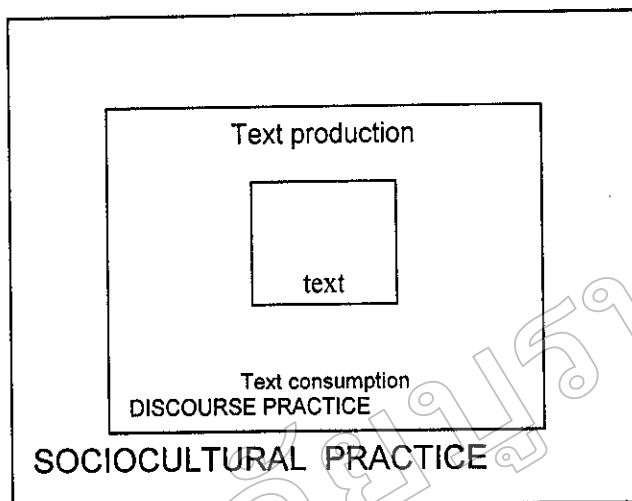
1. มีรูปแสดงสื่อความหมาย
2. มีวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร
3. มีลักษณะการใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

Brown and Yule (1987) กล่าวว่า ประโยคเป็นการวิเคราะห์ภาษาตามวัตถุประสงค์การใช้ หรือตามหน้าที่ของรูปภาษาที่ถูกนำมาใช้ในกิจกรรมทางสังคม

Fairclough (1995, pp. 57-62) กล่าวว่า ประโยค เป็นการศึกษาภาษาตามความเชื่อและค่านิยมของคนในสังคม โดย Fairclough ได้เสนอทฤษฎีประโยคที่เน้นหน้าที่ทางสังคม และเรียกทฤษฎีนี้ว่า “Social Theory of Discourse” เป็นการผสมผสานทฤษฎีทางภาษาศาสตร์และสังคมวิทยาเข้าด้วยกัน โดยมองประโยคว่าประกอบด้วยลักษณะสามมิติคือ

1. ตัวบท (Text) ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ด้วยวิธีการทางภาษาศาสตร์ตาม โครงสร้างและตำแหน่งหน้าที่ของคำ ในที่นี้หมายถึงผลผลิตของสื่อมวลชน เช่นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์
2. วิถีปฏิบัติทางประโยค (Discursive Practice) ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการตีความและการให้ความหมาย ในที่นี้หมายถึงขั้นตอนการผลิตและการบริโภคตัวบท
3. วิถีปฏิบัติทางวัฒนธรรมสังคม (Sociocultural Practice) ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นหรือมุมมองต่าง ๆ ทางสังคมรวมทั้งความสัมพันธ์กับสถาบันทางสังคม ซึ่งในที่นี้ หมายถึง ปัจจัยทางสังคม เช่น ระบบการปกครอง ค่านิยม ความเชื่อหรืออุดมการณ์

องค์ประกอบทั้ง 3 มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน โดยปัจจัยทางสังคมมีอิทธิพลต่อขั้นตอนการผลิตข่าวของสื่อมวลชน ทำให้ตัวบทถูกผลิตออกมาในรูปแบบเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง ตัวบทจึงไม่ใช่เพียงผลงาน หรือผลผลิตที่เกิดจากการกระทำของสื่อมวลชนเพียงฝ่ายเดียว แต่มีปัจจัยทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นในการวิเคราะห์ประโยคจึงต้องคำนึงถึงวิถีทางสังคมประกอบ ดังแสดงภาพในแผนภูมิ “A framework for Critical Discourse Analysis of a Communicative Event”

ภาพที่ 5 A framework for Critical Discourse Analysis of a Communicative Event

Foucault (n.d. cited in Fairclough, 1992, p. 3) นักปรัชญาและนักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส ให้คำจำกัดความ ประจักษ์ว่า เป็นวิธีการในการกำหนดพื้นที่ความรู้และวิถีปฏิบัติในสังคม เนื่องจากความเชื่อที่ว่า ประจักษ์ไม่ได้หมายถึงเฉพาะตัวบทที่เป็นผลจากการสนทนาหรือผลจากกิจกรรมทางภาษาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกระบวนการทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อประจักษ์ด้วย

กฤษดาวรรณ หงส์คารมภ์ (2542) กล่าวว่า ประจักษ์ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ของภาษากับภาษาในตัวบท โดยรวมกระบวนการตีความและกระบวนการให้ความหมายด้วย

นอกจากนี้ กฤษดาวรรณยังได้กล่าวถึงแนวคิดที่เชื่อว่า ความหมายของสิ่งต่าง ๆ เช่นปรากฏการณ์ทางภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม สังคม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับระบบที่มนุษย์สร้างขึ้น แต่เป็นสิ่งที่สามารถถอดโครงสร้างได้โดยอาศัยการตีความที่หลากหลาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ความหมายไม่มีลักษณะตายตัวแต่เป็นสิ่งที่เกิดจากการต่อรองกัน (Negotiate) ในการติดต่อสื่อสารทางสังคม ซึ่งหมายถึงการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบสนทนา เรื่องเล่า บทสัมภาษณ์ บทความในหนังสือพิมพ์ หรือแม้แต่เรื่องในกระแสความคิดของคน ๆ หนึ่ง

จากแนวความคิดของนักภาษาศาสตร์ที่กล่าวมา เห็นได้ว่า ประจักษ์เป็นหน่วยภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์ในสังคม โดยมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนด ค่านิยมและอุดมการณ์ในการใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความ ด้วยวิธีการนำคำมาเรียงต่อกันตามความสัมพันธ์เชื่อมโยงของไวยากรณ์ และความหมาย ประจักษ์ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ ตัวบท กระบวนการตีความ และวิถีปฏิบัติทางวัฒนธรรมในประเด็นหรือมุมมองทางสังคม ประจักษ์สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ประจักษ์การพูด และประจักษ์การเขียน ในวิทยานิพนธ์

ฉบับนี้มีเป้าหมายการวิเคราะห์อยู่ที่ปริศนาการเขียนข่าวการเมืองของสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษในสังคมไทยในมุมมองของการใช้ภาษาด้านลบ

แนวคิดเรื่องวาทกรรมสื่อ หรือปริศนาสื่อมวลชน (Media Discourse)

นอกจากนักภาษาศาสตร์จะเรียก Discourse ว่า ปริศนาแล้ว นักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยาไทย ยังนิยมเรียก Discourse ว่า วาทกรรม และมองว่าวาทกรรมเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม ที่ครอบคลุมมากกว่าคำพูด หรือการใช้ภาษา กล่าวกันว่า วาทกรรมเป็นมากกว่าภาษา หรือคำพูด แต่มีภาคปฏิบัติจริงของวาทกรรม ซึ่งรวมถึงจารีตปฏิบัติ ความคิด ความเชื่อ และสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร์, 2542, หน้า 5)

ธงชัย วินิจจะกูล (2534) ได้ให้คำอธิบายว่า วาทกรรม (Discourse) คือการแสดงออกของการสื่อสาร การสื่อความ และสิ่งที่แสดงออกถึงการสื่อสาร หรือสิ่งที่สื่อความกัน โดยเน้นที่การสื่อความ และความหมาย

ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร์ (2542) กล่าวว่า วาทกรรม คือระบบที่ทำให้การพูด หรือการเขียนในสังคมหนึ่ง ๆ เป็นไปตามแนวทางที่สังคมกำหนด เพราะวาทกรรมจะเป็นตัวกำหนดกฎเกณฑ์ เงื่อนไข และกลไกต่าง ๆ ในการพูด หรือการเขียน และกระบวนการนี้จะทำหน้าที่ในการสร้างผลผลิตหรือตัวบท เอกลักษณ์ (Identity) และความหมาย (Significance)

จากความหมายของคำว่า วาทกรรม พอสรุปได้ว่า วาทกรรมมีอิทธิพลในการกำหนดความรู้ ตีความ และการแสดงออกของมนุษย์ ที่มีผลต่อระดับความเข้าใจในวาทกรรมนั้น ๆ เช่น “การพัฒนาเป็นเรื่องราวที่ทำลายความเป็นมนุษย์” วาทกรรมนี้ให้ความหมายในเชิงลบ เพราะความหมายของวาทกรรม “การพัฒนา” ให้ความหมายในทางที่ดี แต่วาทกรรมนี้กลับมองว่า “เป็นเรื่องราวที่ทำลายความเป็นมนุษย์” ซึ่งเป็นการสื่อความในด้านลบของสื่อ

ในทางนิเทศศาสตร์ นักนิเทศศาสตร์เรียกการนำเสนอผลงานของสื่อมวลชนว่า วาทกรรมสื่อ (Media Discourse) โดยใช้ภาษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารกับมวลชน สื่อมวลชนมีเสรีภาพในการสร้างวาทกรรมได้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับว่าสื่อมวลชนจะเลือกใช้วาทกรรมแบบใด เช่นการนำเสนอข่าว ในทางทฤษฎีสื่อมวลชนต้องเสนอข่าวด้วยความเป็นกลาง แต่ในทางปฏิบัติ การเสนอข่าวมักขึ้นอยู่กับสื่อมวลชนว่ามองปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยกรอบความคิดของวาทกรรมแบบใด ดังนั้น “ข่าว” จึงไม่ใช่การรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงอย่างตรงไปตรงมา แต่ได้ผ่านกระบวนการปรุงแต่งของวาทกรรมสื่อมวลชนเรียบร้อยแล้ว (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร์, 2542) ยกตัวอย่างเช่น

Trew (1979 cited in Fairclough, 1995, p. 26) ได้วิเคราะห์ข่าวการทำวิสามัญฆาตกรรมชาวผิวดำในประเทศซิมบับเว (Zimbabwe) ในปีค.ศ. 1975 ในหนังสือพิมพ์ The Time ดังนี้

RIOTING BLACKS SHOT DEAD BY POLICE AS ANC LEADERS MEET

Eleven Africans were shot dead and 15 wounded when Rhodesian police opened fire on a rioting crowd of about 2,000 in the African Highfield township of Salisbury this afternoon.

จากข้อความพาดหัวข่าว (Headline) Trew ชี้ให้เห็นว่าการเขียนข่าวนี้นี้ให้ความสำคัญกับ “การก่อความรุนแรง ป่าเถื่อน” ของชาวผิวดำ โดยการขึ้นต้นประโยค Headline ว่า “RIOTING BLACKS” ซึ่งสร้างภาพให้เห็นถึงความป่าเถื่อนของพวกผิวดำ ในขณะที่คำว่า “BY POLICE” คือ ดำรงถูกนำไปไว้กลางประโยค เป็นการลดความสำคัญของการฆ่าคน

ในส่วนของบทนำ (Lead) Trew อธิบายว่า “ผู้กระทำการฆ่า” ถูกละเว้นไม่กล่าวถึงด้วยการใช้รูปประโยค Passive Voice (Eleven Africans were shot dead and....) และกล่าวถึงตำรวจอีกครั้งในฐานะผู้ยิงฝูงชนที่ป่าเถื่อนและก่อความรุนแรง (...police opened fire on a rioting crowd...) แทนที่จะถูกกล่าวถึงในฐานะของผู้กระทำการฆ่าคน

จากตัวอย่างข้างต้นชี้ให้เห็นว่า การปฏิบัติกรวาทกรรมของสื่อมีกระบวนการปรุงแต่งในการนำเสนอความจริงด้วยกรอบวาทกรรมแบบใดแบบหนึ่ง เพื่อกระตุ้นการรับรู้และความเข้าใจของผู้อ่าน ในการนำเสนอเหตุการณ์ และมุมมองหนึ่ง ๆ และเลือกที่จะละทิ้งการนำเสนอในแง่มุมอื่น ๆ Trew ชี้ให้เห็นว่าวาทกรรมที่สื่อเลือกใช้ มีผลมาจากอุดมการณ์ (Ideology) หรือความเชื่อที่ถูกวางกรอบไว้ก่อนที่จะนำเสนอข่าว นั่นก็คือการเหยียดผิวที่ฝังอยู่ในพื้นฐานความสัมพันธ์ทางการเมือง จึงทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกในด้านลบต่อการกระทำของชนผิวดำ

แนวคิดเรื่องการสร้างความหมาย

แนวคิดเรื่องการสร้างความหมายที่จะกล่าวถึงนี้มี 3 แนวคิดคือ

1. แนวคิดสมัยโครงสร้างนิยม (Structuralism)
2. แนวคิดสมัยหลังโครงสร้างนิยม (Poststructuralism)
3. แนวคิดหลังสมัยใหม่นิยม (Postmodernism)

แนวคิดเรื่องการสร้างความหมาย เริ่มมาจากนักภาษาศาสตร์ชาวฝรั่งเศสชื่อ Ferdinand de Saussure ซึ่งมีความเห็นว่าภาษาศาสตร์คือ การศึกษาภาษาอย่างมีระบบ ความหมายของคำเกิดขึ้นได้เพราะภาษาเป็นระบบสัญลักษณ์ที่มีระเบียบแบบแผน (Langue) และสามารถศึกษาได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงผู้พูด บริบทของภาษาในสังคมหรือวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการศึกษาความหมายของภาษาในระบบโครงสร้างนิยม (Structuralism)

ต่อมาในยุคหลัง โครงสร้างนิยม (Poststructuralism) เกิดแนวคิดและความเชื่อว่า ความหมายของคำหรือการสื่อความในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ปรากฏการณ์ทางภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม สังคม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับระบบที่มนุษย์สร้างขึ้น แต่เป็นสิ่งที่สามารถถอดโครงสร้างได้ โดยอาศัยการตีความ ซึ่งแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่ไม่ได้ปฏิเสธ โครงสร้างแต่เชื่อว่าโครงสร้างไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ก่อน

ในขณะที่แนวคิดหลังสมัยใหม่นิยม (Postmodernism) ปฏิเสธการมีโครงสร้างและเชื่อว่า ความหมายของภาษาขึ้นอยู่กับบริบทการตีความ และสถานการณ์การใช้ที่เปลี่ยนแปลงไป หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความหมายของภาษาไม่มีลักษณะตายตัวแต่เป็นสิ่งที่เกิดจากการต่อรองกันในการติดต่อสื่อสารทางสังคม (กฤษดาพรรณ หงส์ลดารมภ์, 2542)

McQuail (1994) กล่าวว่า โครงสร้างทางภาษามีประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ความหมายที่มีนัยยะซ่อนเร้นแอบแฝงอยู่ในรหัส จะสังเกตได้ว่ารหัสหรือด้อยคำที่นำมาใช้ในปัจจุบันสามารถนำมาใช้เพื่อสื่อความหมายได้อย่างหลากหลาย ซึ่งโดยทั่วไปการสื่อความหมายของรหัสสามารถสื่อความหมายได้ใน 2 ลักษณะคือ การสื่อความแบบนัยตรง (Denotation) ซึ่งหมายถึงการให้ความหมายตามที่พจนานุกรมกำหนดไว้ และทุกคนเข้าใจตรงกัน เช่น กิน หมายถึง กลืน หรือ เคี้ยวกลืน และความหมายนัยประหวัด (Connotation) หมายถึงการให้ความหมายที่มีผลต่อความรู้สึกหรืออารมณ์สะท้อนใจของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจจะมีความรู้สึกที่แตกต่างกันไป เช่น กิน อาจหมายถึง การโกง หรือ การฉ้อราษฎร์บังหลวง การให้ความหมายนัยประหวัดนี้มักพบมากในการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ (จันทน์ วิบูลย์ศรี, 2527)

จากมุมมองของนักภาษาศาสตร์ในเรื่องของการสร้างความหมายพบว่า โครงสร้างทางภาษาเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งในการกำหนดความหมายของภาษา เพราะโครงสร้างภาษากับความหมายไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ความหมายของภาษาไม่ตายตัวขึ้นอยู่กับบริบทการติดต่อสื่อสารกันในสังคม ซึ่งสามารถสื่อความได้ใน 2 ลักษณะ คือ การสื่อความหมายแบบนัยตรง และความหมายนัยประหวัด

แนวคิดเรื่องภาษากับมุมมอง

คณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิชาการหนังสือพิมพ์แห่งสำนักราชบัณฑิตยสถาน (2537, หน้า 44) ให้ความหมาย “News Peg” ว่า ประเด็นข่าว และความหมายเฉพาะของคำว่า “Peg” คือ ประเด็นของเรื่อง ซึ่งคำ ๆ นี้ น่าจะมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “มุมมอง” หรือ “แง่มุม” ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Point of View” ในที่นี้ก็คือ มุมมองหรือแง่มุมที่เป็นข่าว (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2545)

Itule and Anderson (1994, pp. 79-80 อ้างถึงใน สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2545, หน้า 43) กล่าวถึง “ประเด็นของข่าว” (News Peg) ไว้ในบทที่ว่าด้วยบทนำของข่าวว่า ในการเขียนบทนำของข่าวแบบบรรยายความ (Narrative Leads) จะต้องให้มีย่อหน้าที่เรียกว่า “Nut Graph” ในลักษณะไขประเด็นสำคัญของเรื่อง หรือแสดงให้เห็นนัย (Significance) และเรียกย่อหน้านี้ว่า “ประเด็นข่าว”

สมหมาย ปาริจัตต์ (2539, หน้า 129-130) ได้ยกตัวอย่างเหตุการณ์เพื่ออธิบายคำว่า “มุมมอง” ดังนี้ อธิบดีท่านหนึ่งได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งในกรมการปกครอง ประมาณครึ่งปีก็ได้รับคำสั่งให้ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่กรมอื่น ซึ่งตามระเบียบราชการผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีสามารถอยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 4 ปี หรือมากกว่านั้น เหตุการณ์นี้จึงเป็นเหตุการณ์ที่ผิดปกติวิสัย และตรงความผิดปกตินี้เองคือความหมายของคำว่า “มุมมอง” ซึ่งเป็นไปได้ทั้งด้านบวกและด้านลบ กล่าวคือมุมมองด้านบวก ท่านอธิบดีคนนี้ได้ได้รับความไว้วางใจเป็นพิเศษเพราะสร้างผลงานได้ชัดเจน จึงได้รับความดีความชอบให้ไปดำรงตำแหน่งใหม่ที่ดีกว่า มุมมองด้านลบคือ ท่านอธิบดีคนนี้ทำความผิดจนถูกย้ายไปที่อื่น ซึ่งการสร้างมุมมองในการนำเสนอข่าวนั้นขึ้นอยู่กับผู้สื่อข่าวว่าจะนำเสนอข่าวในมุมมองด้านไหน

วราภรณ์ ซื่อประดิษฐ์กุล (2540) กล่าวว่า การตกแต่งข่าวตามมุมมองนักข่าวถือเป็นกระบวนการทำข่าวในขั้นตอนหนึ่ง ซึ่งข่าวทุกชิ้นที่ผลิตออกมาม้วนจะต้องผ่านกระบวนการใช้ภาษาสร้างภาพแทนความจริง อันเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยอาศัยการรับรู้ การตีความ และการเลือกสรรถ้อยคำ ประกอบกับกลวิธี และการใช้ศิลปะในการเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2537) กล่าวว่า ในการนำเสนอภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากนำเสนอด้วยวิธีการวาดรูป ผู้วาดสามารถเลือกได้ว่าต้องการนำเสนอภาพนั้นในมุมมองด้านไหน เช่น ด้านหน้า ด้านหลัง หรือด้านข้าง ถ้าผู้วาดแต่ละคนเลือกเสนอภาพในมุมมองที่ต่างกันในแต่ละด้าน ภาพที่ออกมาจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน แม้ว่าจะมาจากวัตถุเดียวกัน นอกจากนี้ นिति ยังกล่าวอีกว่า มุมมองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเล่าเรื่องในข่าว เพราะหากมีการเปลี่ยนมุมมอง เรื่องราวที่นำมาเสนอ ก็จะเปลี่ยนไป เนื่องจากมุมมองมีผลต่อความรู้สึกของผู้อ่าน และมีผลต่อการชักจูงอารมณ์ของผู้อ่าน

Simpson (1993) อธิบายว่า การบรรยายภาพของวัตถุหรือเหตุการณ์ โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสร้างภาพแทนนั้น มีลักษณะเดียวกันกับการวาดภาพว่าผู้สื่อความต้องการสื่อความในมุมมองด้านใด ดังนั้นภาษาจึงมิได้เป็นเพียงเครื่องมือในการสร้างภาพแทนเท่านั้น แต่ภาษายังเป็นช่องทางในการสื่อสารทัศนคติ หรือมุมมอง และความคิดที่ผู้เล่ามีต่อภาพ หรือเหตุการณ์ที่ต้องการพูดถึง จึงทำให้ภาพแทนของวัตถุหรือเหตุการณ์มีลักษณะเฉพาะ เช่นเดียวกับสื่อมวลชนที่เป็นกระบอกสะท้อนภาพของสังคมว่าต้องการสะท้อนภาพความจริงในมุมมองด้านไหน โดยเลือกใช้รูปแบบทางภาษาในการสะท้อนให้เห็นภาพ เช่น เลือกใช้คำคุณศัพท์ (Adjective) ขยายคำนามเพื่อให้มองเห็นภาพของคำนามนั้น ๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นตามมุมมอง อุดมการณ์ หรือทัศนคติของสื่อ เช่น ชาวผิวดำที่ป่าเถื่อน หรือชาวผิวดำที่ก่อความไม่สงบ (Rioting Blacks) เป็นการทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพของชาวผิวดำในมุมมองด้านลบ

นอกจากนี้ Simpson (1993, pp. 140-147) ยังกล่าวถึงลักษณะเนื้อหาของข่าวที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ทุกวันนี้ว่า มีลีลาการนำเสนอไปในทางการเล่าเรื่องตามมุมมอง (Point of View) ของสื่อ มุมมองเป็นเรื่องของทัศนคติหรือความคิดเห็นที่ผู้เล่ามีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งไม่ใช่การแสดงทัศนคติโดยตรง แต่แฝงอยู่ในวิธีการเล่าเรื่องด้วยวิธีการเลือกใช้รูปแบบทางภาษา เช่น กลวิธีการเรียกชื่อคนก็เป็นการแสดงทัศนคติอย่างหนึ่งของผู้เรียกต่อผู้ถูกเรียก Simpson ยกตัวอย่างการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับในประเทศอังกฤษ ในการรายงานข่าวเกี่ยวกับการออกพระราชบัญญัติการจกเก็บภาษีของรัฐบาลอังกฤษ ในปี 1984 อันเป็นสาเหตุให้เกิดการต่อต้านจากสมาชิกพรรคอนุรักษนิยม โดยมี Edward Heath เป็นแกนนำ หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับนำเสนอข่าวตามมุมมองและทัศนะที่ต่างกันในการกล่าวถึง Edward Heath เช่น Daily Mail เรียก Edward Heath (First Name + Last Name) โดยไม่มี Title ในขณะที่ใช้ Title เมื่อกล่าวถึง Mrs. Thatcher (Title + Last Name) และเรียกด้วยนามวลีว่า His Own Prime Minister ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงสถานะภาพที่ไม่เท่าเทียมกันของ Heath กับ Thatcher เป็นการใช้ภาษาเพื่อนำเสนอภาพของ Heath ในมุมมองด้านลบว่า Heath เป็นเพียงผู้ได้บังคับบัญชาแต่ตั้งตัวเป็นศัตรูต่อผู้บังคับบัญชา

HEATH'S TREACHERY

Edward Heath finally and openly walked the plank of party disloyalty last night when he led a Tory revolt against Mrs. Thatcher over plans to curb high rates. After years of sniping and back-biting since he was overthrown, the former Party Leader kicked over all the rules and conventions to vote against his own Prime Minister in the commons.

Daily Mail

จากข่าวเดียวกันนี้หนังสือพิมพ์ Daily Mirror และ Guardian ได้เสนอมุมมองในการกล่าวถึง Edward Heath ในมุมมองด้านบวก โดยเลือกใช้คำที่ระบุตำแหน่งเดิมของเขา เช่น Former Tory Premier Edward Heath และ The former Conservative Prime Minister, Mr. Edward Heath

HEATH LEADS A RATES REVOLT

Former Tory Premier Edward Heath led a major revolt against Mrs. Thatcher's Government last night. He was joined by 12 other rebel Tory MPs.

Daily Mirror

HEATH HEADS 40 TORY RATE REBELS

The former Conservative Prime Minister, Mr. Edward Heath, last night led a revolt of a least 40 Tories in the Commons.

Guardian

Huckin (1997 cited in McGregor, 2003) กล่าวว่า ภาษาสามารถทำให้เกิดมุมมองที่แตกต่างกันได้ ดังนั้นในการวิเคราะห์ภาษาจึงต้องพิจารณาสิ่งเหล่านี้คือ

1. วิธีการเขียนข้อความให้สอดคล้องตามหัวข้อหรือจุดประสงค์ที่กำหนด เช่น ในการเขียนรายงานการประชุมคัดค้าน ปรากฏว่าผู้เขียน รายงานการกระทำของผู้คัดค้านนับเป็นประโยชน์ถึง 11 ประโยค และอีก 3 ประโยคกล่าวถึงผู้ร่วมชุมนุม แสดงว่าการรายงานข่าวเน้นไปที่การกระทำของผู้คัดค้าน ไม่เน้นจุดประสงค์ของการคัดค้าน
2. ข้อความหรือประโยคที่ใช้ต้องบอกรายละเอียดได้ว่า ใครเป็นผู้มีอำนาจและมีอำนาจเหนือใคร ใครปราศจากอำนาจและเป็นผู้ถูกกระทำ ใครพยายามใช้อำนาจและใช้อย่างไร เพื่อผู้อ่านจะได้วิเคราะห์ความหมายของภาษาที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้อย่างถูกต้อง
3. ในการเขียนพาดหัวข่าวบางครั้งมีการละข้อความหรือคำ เช่น "25 Villagers Massacred" หรือเปลี่ยนหน้าที่ของคำ เช่น เปลี่ยนคำกริยาเป็นคำนาม "Massacre of 25 Villagers Reported" เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านอยากทราบว่าประธานหรือผู้กระทำการครั้งนี้คือใคร
4. ผู้อ่านบางคนเกิดความขัดแย้งระหว่างข้อความที่อ่านกับแนวทางการปฏิบัติ เช่น รัฐบาลพยายามที่จะโน้มน้าวประชาชนด้วยการพูดว่า "ให้อิสระและโอกาสดังประชาชน" แต่คำพูดกับการปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน
5. การพูดหรือเขียนให้เกิดความหมายกำกวมเป็นวิธีการนำเสนอข่าวให้มีมุมมองน่าสนใจ และอยากติดตามอ่านรายละเอียดต่อไป

6. การเลือกใช้คำเพียงคำเดียวแต่สามารถครอบคลุมเนื้อหาได้ทั้งหมด เป็นการเลือกใช้คำเพื่อให้เกิดมุมมองที่ต่างกัน เช่นหนังสือพิมพ์ใช้คำว่า “Protestor” แทนคำว่า “Demonstrator” เพื่อเป็นการกล่าวว่ามีผู้ต่อต้านการกระทำบางอย่าง แทนที่จะกล่าวว่า มีผู้พยายามก่อเหตุการณืบางอย่าง

7. การใช้คำเพื่อสร้างสีสันหรือทำให้เกิดภาพ ด้วยการใช้คำคุณศัพท์ (Adjective) ขยายคำนาม (Noun) เช่น Hot Topic, Hopeful Fail

8. การเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1, 2 หรือ 3 ในการพูดหรือการเขียน เพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมกับการเหตุการณ์นั้น ๆ

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2537) พบว่า ในการวิเคราะห์มุมมองการเล่าเรื่อง (Narration) โดยทั่วไป ผู้เขียนนิยมใช้มุมมองในการเล่าเรื่อง ดังนี้

1. มุมมองแบบรู้รอบด้าน (Omniscient) เป็นมุมมองที่ไม่มีขีดจำกัด ผู้เขียนสามารถหยั่งรู้จิตใจของตัวละครทุกตัว สามารถย้ายเหตุการณ์ สถานที่และข้ามพ้นข้อจำกัดด้านเวลา สามารถย้อนอดีต ก้าวไปสู่ออนาคต และสามารถสำรวจความคิดฝันของตัวละครได้อย่างไร้ขอบเขต มุมมองแบบรู้รอบด้านมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มุมมองแบบถื่นทั่ว ซึ่งเป็นมุมมองที่ผู้เล่าสามารถรู้ทุกสิ่งทุกอย่างดุจดังพระเจ้า ผู้เล่าสามารถล่วงรู้ไปถึงจิตใจของตัวละคร และสามารถเข้าถึงสิ่งที่ตัวละครคิด การใช้มุมมองแบบนี้มีลักษณะคล้ายการเล่าเรื่อง โดยใช้มุมมองจากบุคคลที่ 3 ก็คือผู้เล่าจะไม่อ้างถึงตัวเอง แต่จะอ้างถึงตัวละครในเรื่องที่อยู่ในฐานะบุคคลที่ 3 ทั้งนี้ผู้เล่าสามารถแทรกความคิดชี้แนะ เย้ยหยัน หรือสะท้อนให้เห็นถึงข้อคิดที่ให้คุณค่า

2. มุมมองแบบจำกัด (Focalization) การเล่าเรื่องด้วยมุมมองนี้ ผู้เล่าไม่ใช่ผู้รู้ทุกสิ่งทุกอย่าง ผู้เล่าอาจจะเป็นบุคคลที่ 1 ซึ่งเป็นผู้อยู่ในเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น หรืออาจจะเป็นบุคคลที่ 3 ที่ทำหน้าที่เล่าเรื่องจากสายตาของคนภายนอก ดังนั้นผู้อ่านก็จะเกิดการรับรู้เรื่องราวโดยผ่านการบอกเล่าจากมุมมองของผู้เล่า นอกจากนี้การเล่าเรื่องอาจจะใช้มุมมองของตัวละครรอง ๆ ในเรื่องมาใช้ในการเล่าเรื่องได้ด้วย

3. มุมมองแบบภววิสัย (Objective) เป็นมุมมองที่ผู้เล่าพยายามให้เกิดความเป็นกลางปราศจากอคติในการนำเสนอ เป็นการเล่าเรื่องที่ผู้เขียนไม่สามารถเข้าถึงอารมณ์ของตัวละครได้อย่างลึกซึ้ง เนื่องจากการเล่าเรื่องจากภายนอก และเป็นการสังเกตหรือรายงานเหตุการณ์โดยให้ผู้รับสารเป็นผู้ตัดสินเรื่องราวนั่นเอง การเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองแบบภววิสัย เป็นการเล่าเรื่องในลักษณะเช่นเดียวกับการเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองแบบจำกัด ซึ่งเป็นการมองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากภายนอก ผู้เล่าจะไม่สามารถล่วงรู้ความคิดของตัวละคร แต่จะใช้การสังเกตจากภายนอก อันได้แก่ คำพูด หรือการกระทำของตัวละคร

การใช้มุมมองในการเล่าเรื่องดังกล่าวมักปรากฏอยู่ในรูปแบบการนำเสนอข่าว ดังที่ Bird และ Dardenne ได้แสดงความคิดเห็นว่า การรายงานข่าวจัดเป็นการเล่าเรื่องประเภทหนึ่ง ที่สร้างผลกระทบต่อผู้อ่านได้ตามมุมมองการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าว ใน 3 ลักษณะ คือ มุมมองแบบรู้รอบด้าน มุมมองแบบจำกัด และมุมมองแบบกวีวิสัย

เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาการใช้ภาษาเพื่อนำเสนอความคิดเห็นของข่าว การเมืองของสื่อมวลชน เป็นการศึกษาที่ผลิต หรือตัวบท (Text) ในพาดหัวข่าว หัวข้อย่อย และบทนำ ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับข่าว เช่น ทฤษฎีพื้นฐานของข่าว หลักการเขียนข่าว ภาษาหนังสือพิมพ์ ภาษาในพาดหัวข่าว และบทนำ รวมทั้งลักษณะของข่าวการเมือง มาใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงประกอบการวิจัย ในขณะเดียวกันมีการวิเคราะห์ลักษณะภาษา และความหมายที่สื่อมวลชนใช้ในการนำเสนอข่าวการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องปริศนา แนวคิดเรื่องวาทกรรมสื่อหรือปริศนาสื่อมวลชน แนวคิดเรื่องการสร้างควมหมาย รวมทั้งแนวคิดเรื่องภาษากับมุมมองหรือประเด็นข่าว มาเป็นหลักในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้คำว่า ปริศนาสื่อมวลชน หรือปริศนาหนังสือพิมพ์ในความหมายที่เน้นตัวภาษา หรือตัวบทที่เป็นผลผลิตของสื่อมวลชน ส่วนคำว่า วาทกรรมสื่อ ใช้ในแง่ที่ว่าสื่อมวลชนใช้ภาษาในการปฏิบัติต่อการเมืองไทยอย่างไร เช่น ใช้ภาษาในการกล่าวหา เหน็บแนม ล้อเลียน หรือเสียดสี และมองว่าสื่อมวลชนใช้ภาษาในการสร้างมุมมองด้านลบในข่าวการเมืองอย่างไร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Fairclough (1989, pp. 48-52) วิเคราะห์การใช้ภาษาของสื่อมวลชน และพบว่า สื่อมวลชนมีอำนาจในการครอบงำความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคม เป็นอำนาจที่แฝงมาในการนำเสนอข่าว เพราะสิทธิในการเลือกและนำเสนอว่าเหตุการณ์ใดควรเป็นข่าวหรือไม่เป็นข่าวอยู่กับการนำเสนอของสื่อมวลชน ดังนั้นสื่อมวลชนจึงสามารถทำให้ผู้ที่ตกเป็นข่าวโดดเด่นเป็นคนสำคัญ หรือลดบทบาทความสำคัญของบุคคลเหล่านั้นลงได้ ด้วยการใช้ภาษาในการรายงานข่าว เช่น

Quarry load – shedding problem

UNSHEETED lorries from Middlebarrow Quarry were still causing problems by shedding stones on their journey through Warton village, members of the parish council heard at their September meeting.

The council's observations have been sent to the quarry management and members are hoping to see an improvement.

จากพาดหัวข่าว Quarry Load-Shedding Problem เป็นนามวลี (Noun Phrase) ที่เกิดจากการปล่อยให้หินที่บรรทุกมาล้นหล้น โดยการละผู้กระทำ (Who) ที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว ผู้อ่านจะได้ข้อมูลเพียงว่าเป็นหินที่มาจากเหมืองระเบิดหิน (Quarry) และถึงแม้ว่าในบทนำจะกล่าวถึงชื่อเหมืองระเบิดหิน (Middlebarrow Quarry) แต่ก็อยู่ในรูปของบุพบทวลี (Prepositional Phrase: from...) ที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยาย ไม่ใช่ประธานของประโยค แต่นำรถบรรทุกมานั้นโดยให้ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคและเป็นตัวสร้างปัญหา แทนที่จะเป็นบริษัท เพราะปล่อยให้รถอยู่ในสภาพ “Unsheeted” การเรียบเรียงถ้อยคำในลักษณะอย่างนี้อาจมีส่วนช่วยปกปิดความคิดให้กับบริษัท หรือเป็นการช่วยลดความกดดัน ความไม่พอใจ และความโกรธแค้นของผู้อ่านด้วยการโยนความผิดไปให้กับรถบรรทุก ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต จึงไม่สามารถรับผิดชอบได้ ถึงแม้ว่าในย่อหน้าที่สองจะปรากฏหน่วยงานที่รับผิดชอบ the Quarry Management ก็ปรากฏอยู่ในฐานะผู้รับฟังข้อสังเกต (Observation) ของสภาท้องถิ่น ดังนั้นการเรียบเรียงภาษาในการนำเสนอลักษณะที่ไม่เน้นตัวคนที่ชัดเจนของผู้กระทำความคิด อาจมีเจตนาในการช่วยปกปิดความคิดของผู้ประกอบการ

Wortham and Locher (1996) วิเคราะห์การใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวของสำนักข่าว CNN, ABC และ CBS ในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาปี 1992 ซึ่งเป็นช่วงที่จอร์จ บุช ผู้สมัครคนสำคัญกำลังถูกกล่าวหาว่ารู้เห็นเป็นใจกับการขายอาวุธให้แก่อิหร่าน เพื่อแลกด้วยประกันในปี 1986 ทำให้คะแนนความนิยมของเขาตกลง ในขณะที่เดียวกันคะแนนความนิยมของ บิล คลินตัน ซึ่งเป็นคู่แข่งคนสำคัญของเขาก็ดีขึ้นเรื่อยๆ งานวิจัยนี้ได้ใช้แนวคิดเรื่อง “เสียง (Voice)” และ “การคัดเสียง (Ventriloquation)” จำนวน 5 กลวิธี ของ Bakhtin เป็นแนวคิดพื้นฐานประกอบการวิเคราะห์ ซึ่งพบว่า การรายงานข่าวของ CNN, ABC และ CBS มีการใช้กลวิธีทางภาษาในการรายงานข่าวเพื่อสร้างให้เกิดมุมมองที่ต่างกัน กล่าวคือ CNN รายงานว่าบุชมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องอื้อฉาว “The Scandal”, the Iran-Contra Scandal” ทำให้ภาพของ บุช เป็นคนโกหกหลอกลวง ซึ่งไม่พบคำว่า “Scandal” ในรายงานข่าวของ ABC และ CBS การใช้ภาษาหรือคำในการเรียกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นลักษณะนี้ถือเป็นการบอกว่า บุชต้องสงสัยว่าทำผิดศีลธรรม นอกจากนี้ CNN ยังได้นำข้อมูลในบันทึกของไวน์ เบอเกอร์ ซึ่งเป็นอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในสมัยนั้นมาเปิดเผยว่า ประธานาธิบดีบุช ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรองประธานาธิบดี ได้เข้าร่วมประชุมและมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบต่อการส่งมอบอาวุธให้กับอิหร่าน CNN อ้างว่าบันทึกเขียนไว้อย่างชัดเจนและไม่เกินความจริง “Weinberger’s Note Says Literally...” ซึ่งเป็นการประเมินค่าหรือตีความเนื้อหาในบันทึกว่าสามารถเชื่อถือได้ โดย CNN ใช้ความคิดเห็นของตนเองในการกล่าวอ้างว่าบันทึกฉบับดังกล่าวมีเนื้อหาน่าเชื่อถือได้ เพราะไม่ได้มีการยืนยันว่าใครเป็นผู้นำบันทึกนั้นมาเปิดเผย ในขณะเดียวกัน ได้มีการอ้างถึงคำพูดของ คลินตัน ซึ่งเป็นคู่แข่งคนสำคัญใน

การเข้าชิงตำแหน่งประธานาธิบดีในขณะนั้น ด้วยการคัดเสียงของคลินตันเล็กน้อยว่า “Clinton Said Bush is Lying.” สำนักข่าว CBS รายงานว่า คลินตันพูดในทำนองสงสัยบุชว่า “Whether he’s Told the Truth” ส่วนสำนักข่าว ABC อ้างคำพูดแบบสรุปความเช่นเดียวกับ CNN ต่างกันที่ ABC ไม่เน้นที่ประเด็นการโกหกหรือประเด็นความผิดด้านศีลธรรมของบุชอย่าง CNN แต่นำเสนอมุมมองว่าเป็นเพียงเกมการเมือง และภาพของบุชก็เป็นเพียงเป้าหมายการโจมตีของคลินตัน ส่วนสำนักข่าว CBS นำเสนอเรื่องนี้รุนแรงกว่า CNN และ ABC โดยกล่าวว่า บุช ตกเป็นจำเลยในความผิดทางอาญา และเรียกเรื่องที่เกิดขึ้นว่า “a Secret Arms Deal with Iran” คำว่า “Secret Deal” ให้ความหมายส่อไปในทางอาชญากรรมซึ่งรุนแรงกว่าคำว่า “Scandal” นอกจากนั้น CBS ยังได้นำคำว่า “Irangate” ซึ่งเป็นคำพูดเชิงเปรียบเทียบกับคดี Watergate ที่ รอส เปโร ผู้สมัครเข้าชิงตำแหน่งประธานาธิบดีอีกคนหนึ่งนำมาใช้ในการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่า ประธานาธิบดีบุชจะต้องหลุดจากตำแหน่งเช่นเดียวกับประธานาธิบดีนิกสัน ในคดีที่ถือว่เป็นอาชญากรรมร้ายแรง

Clark (1992) วิเคราะห์การนำเสนอภาพของผู้หญิงจากการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ The Sun พบว่า The Sun นำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้หญิงอย่างมีอคติ โดยนิยมนำเสนอพาดหัวข่าวกรณีการถูกข่มขืนของผู้เสียหาย (ผู้หญิง) ในรูป Passive Voice แล้วละผู้กระทำ (ผู้ชาย) นอกจากนี้ยังนิยมระบุลักษณะพฤติกรรมที่ล่อตาล่อใจเพศตรงข้าม อันเป็นสาเหตุของการที่ผู้หญิงเหล่านี้ถูกข่มขืน โดยไม่มีการกล่าวประณามการกระทำของเพศชาย หรือบางครั้งการรายงานข่าวของ The Sun มีการใช้ภาษาเพื่อเบี่ยงประเด็นความผิดของผู้กระทำ เช่น กรณีที่ฆาตกรฆ่าเด็กผู้หญิงตายในบ้านพัก แทนที่ The Sun จะรายงานข่าวโดยมุ่งประเด็นไปที่ฆาตกร The Sun กลับเขียนกล่าวโทษมารดาของเด็กที่ปล่อยลูกไว้ในบ้านตามลำพัง หรือหากเป็นการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสามีทำร้ายภรรยา ก็มักจะมีการนำคำคุณศัพท์มาวางไว้ข้างหน้าคำนาม (ผู้กระทำ) เช่น Crazy Man หรือ Debt-Ridden Man เพื่อเป็นการบอกสาเหตุของความโหดร้ายที่สามีกระทำต่อภรรยา แทนที่จะนำเสนอถึงนิสัยที่โหดร้ายป่าเถื่อน และชอบใช้กำลังของเพศชาย ดังนั้นการใช้ภาษาในการรายงานข่าวของ The Sun จึงทำให้ผู้หญิงเป็นเพียงเครื่องรองรับการกระทำของเพศตรงข้าม ไม่มีการยกย่องให้เกียรติ และไม่มีสิทธิมีเสียงในสังคม

Galtung and Ruge (n.d. cited in Bohle, 1987, p. 790) ศึกษาการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ พบว่า หนังสือพิมพ์ใช้ความเป็นลบของข่าวเป็นปัจจัยหนึ่งในการเลือกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมานำเสนอเป็นข่าว เพราะผู้อ่านชอบที่จะค้นหาข้อมูลและความหมายที่แอบแฝงอยู่ในข่าวนั้น หนังสือพิมพ์รายวันเป็นตัวกระจายข่าวเชิงลบได้ดี อีกทั้งข่าวในเชิงลบมักเป็นเรื่องที่ผู้อ่านไม่คาดฝันมาก่อนว่าจะเกิดขึ้น เป็นสิ่งที่เหนือการทำนายหรือการคาดเดา จึงทำให้มีพลังในการกระตุ้นผู้อ่านมากกว่าข่าวในเชิงบวก

กฤษฎาภรณ์ หงส์คารมภ์ (2542) วิเคราะห์การนำเสนอภาพชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย จากปริจเจตสื่อมวลชน (หนังสือพิมพ์) พบว่ามุมมองของสื่อมวลชนแต่ละประเภทแตกต่างกัน สื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ภาษาไทยแสดงอุดมการณ์ต่อต้านชนกลุ่มน้อย โดยพยายามแยกชาวกะเหรี่ยงออกจากความเป็นพลเมืองไทย ด้วยการใช้อย่างที่แฝงไว้ด้วย อคติทางชาติพันธุ์ เช่น มึง กะเหรี่ยง แทนคำว่าราษฎร หรือ ประชาชน และยังมีการเดิมคำขยาย เพื่อเน้นความ เช่น กะเหรี่ยงเนรคุณ มึงเหิมเกริม ชาวเขามักถูกสร้างภาพให้เป็นบุคคลที่คนไทย ไม่ควรไว้ใจ เช่น เป็นผู้ตัดไม้ทำลายป่า เป็นพวกค้ายาเสพติด และชอบทำทาสอันตราย โดยที่ สื่อมวลชนไม่พยายามแยกแยะความแตกต่างระหว่างผู้อพยพ กับพลเมือง เช่น ชาวม้งในจังหวัด ตากที่อยู่มานาน กับ ชาวม้งจังหวัดสระบุรีที่เพิ่งอพยพเข้ามา ส่วนสื่อมวลชนอีกกลุ่มหนึ่ง ได้แก่ หนังสือพิมพ์ “The Bangkok Post” ได้แสดงอุดมการณ์อย่างชัดเจนว่าชนกลุ่มน้อยเป็นพลเมืองไทย โดยหนังสือพิมพ์ The Bangkok Post ใช้คำเรียกชาวกะเหรี่ยงว่า “Thai Karen” หรือ คนไทยเชื้อสาย กะเหรี่ยง และนำเสนอภาพชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ในมุมมองด้านบวกคือ มีบทบาทในการปกป้อง ชุมชนและรักษาสิ่งแวดล้อม ทั้งยังสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างไม่มีปัญหา งานวิจัยชิ้นนี้ทำให้ เห็นมุมมองที่ต่างกันของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าว และการเลือกภาษาหรือคำมาใช้เพื่อสร้าง ภาพให้เห็นถึงความเป็นพวกเดียวกัน “พวกเรา” และคนละพวกกัน “พวกเขา” โดยหนังสือพิมพ์ ภาษาไทยเสนอมุมมองว่าชาวเขาเป็นพวกเขา ส่วนหนังสือพิมพ์ The Bangkok Post เสนอมุมมองว่า ชาวเขา คือ พวกเรา

ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานันท์ (2533) ศึกษาแนวทางการคัดเลือกข่าวขึ้นเป็นข่าวหน้าหนึ่งของ หนังสือพิมพ์ไทยรายวัน 3 ประเภท ประเภทละ 2 ฉบับ จากยอดจำหน่ายสูงสุดในแต่ละประเภท ได้แก่ สยามรัฐ และมติชน ในประเภทหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ไทยรัฐ และเดลินิวส์ ในประเภท หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ แนวหน้า และบ้านเมือง ในประเภทหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพทั้งปริมาณ พบว่าหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท มุ่งที่จะเสนอข่าวที่มีเนื้อหาในเชิงลบ คือข่าวเกี่ยวกับความเสียหาย ความผิดพลาด และความไม่พึงพอใจทั้งหลาย มากกว่าข่าวในเชิงบวก ร้อยละ 84 ต่อร้อยละ 16 โดยหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเสนอข่าวในเชิงลบมากกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทอื่น

กาญจนา เจริญเกียรติบรร (2543) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับมุมมองในข่าว วัดพระธรรมกายในหนังสือพิมพ์ภาษาไทย โดยมีความคิดพื้นฐานที่ว่า ภาษาเป็นเครื่องมือสร้างภาพ แทนความจริง การเลือกใช้รูปแบบหรือวิธีการทางภาษาอย่างใดอย่างหนึ่งมีผลต่อภาพแทนที่ได้ และเป็นการสื่อให้เห็นถึงทัศนคติและความคิดเห็นที่ผู้ใช้ภาษามีต่อสิ่งที่เขากำลังเขียนหรือพูดถึง โดยเลือกศึกษาจากหนังสือพิมพ์รายวัน 5 ฉบับ เพื่อดูว่าหนังสือพิมพ์มีกลวิธีแบบใดบ้างที่แฝง

ทัศนคติในด้านลบต่อวัดพระธรรมกาย และวิเคราะห์ประเด็นที่หนังสือพิมพ์มีมุมมองด้านลบต่อวัดพระธรรมกาย

อดิสา วงศ์ลักษณ์พันธ์ (2542) ศึกษาการเล่าเรื่องในข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย พบว่าลักษณะการรายงานข่าวการเมืองมีแนวโน้มการนำเสนอไปตามแบบแผนการเล่าเรื่อง ด้วยการกำหนดแก่นเรื่องขึ้นมาเป็นแนวทางในการรายงานข่าว และหนังสือพิมพ์มีการให้สีตลับกับบุคคลในข่าว จนทำให้บุคคลในข่าวมีสถานภาพเหมือนตัวละคร ที่ทำให้เรื่องราวในข่าวสามารถดำเนินไปได้ อย่างมีอรรถรส นอกจากนี้แก่นเรื่องยังมีส่วนในการกำหนดแนวทางการใช้ภาษา ซึ่งพบว่า การเลือกสรรภาษามาใช้ในข่าว เป็นการกำหนดความหมายที่แฝงมากับแก่นเรื่อง สะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการในการใช้ภาษามีผลอย่างมากต่อการสร้างภาพ และสร้างความหมายให้กับข่าวการเมือง ที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ ซึ่งส่วนใหญ่จะสร้างความหมายไปในแนวทางความขัดแย้ง และการใช้ภาษาในส่วนพาดหัวข่าวพบว่ามีการใช้ภาษาในระดับที่รุนแรง

งานวิจัยฉบับนี้ เป็นการศึกษาการใช้ภาษาของสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์รายวัน ภาษาอังกฤษที่ตีพิมพ์ในประเทศไทย เพื่อศึกษาภาษาที่สื่อมวลชนใช้ในการนำเสนอข่าวการเมือง โดยให้ความสำคัญกับ การเลือกใช้คำ ที่สร้างมุมมองด้านลบ เพื่อสร้างอรรถรส กระตุ้น และสร้างความสนใจของผู้อ่าน จากความเชื่อที่ว่าภาษาเป็นเครื่องมือสร้างภาพแทนความจริง การจงใจเลือกใช้คำหนึ่ง แทนการใช้คำอื่น ๆ ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อภาพของเหตุการณ์หรือบุคคลที่ตกเป็นข่าว แต่ยังบ่งบอกถึงทัศนคติ และความคิดเห็นที่สื่อมวลชนมีต่อเหตุการณ์ หรือบุคคลในข่าว ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่า มีกลวิธีการใช้ภาษาแบบใดบ้างที่สร้างภาพในมุมมองด้านลบ